

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 15 juni 1920 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för år 1921.

Närvarande vid beslut rörande inkomst- och förmögenhetsskatten samt omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker: herrar Röing, friherre Fleming, Wijk, Örne, Boman*, Rosén, Holmström, Jonsson i Hökhult, Johansson i Kullersta*, Olsson i Kullenbergstorp, Jespersion*, Björnsson, Kobb, Björkman, Bökkelund*, Jönsson i Fridhill*, Uddenberg, Olsson i Kollungeröd och Björklund.

Närvarande vid beslut rörande beräkningen av bevillning av fast egendom samt av inkomst, stämpelmedel, byggnadsskatt samt tullmedel: herrar Röing, friherre Fleming, Antonsson, Wijk, Örne, Rosén, Månsson i Hagaström, Vennersten, Holmström, Jonsson i Hökhult, Olsson i Ramsta, Björnsson, Kobb, Åhlmans Olof Olsson, Björkman, Olsson i Kollungeröd och Björklund.

Närvarande vid beslut rörande motionen I:315 av herr Modig i fråga om tobaksskatten samt rörande beräkningen av bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lastpenningar, sockerskatt, tobaksskatt, brännvinstillverkningskatt, rusdrycksförsäljningsmedel, maltskatt samt postmedel: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson*, Antonsson, Wijk, Örne, Rosén, Månsson i Hagaström, Vennersten, Holmström, Jonsson i Hökhult, Johansson i Kullersta*, Olsson i Kullenbergstorp, Jespersion*, Björnsson, Kobb, Åhlmans Olof Olsson, Uddenberg och Olsson i Kollungeröd.

Närvarande vid beslut rörande motion I:113 av herrar Stendahl och Reuterskiöld: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson*, Antonsson, Wijk, Rosén, Vennersten, Holmström, Jonsson i Hökhult, Johansson i Kullersta*, Olsson i Kullenbergstorp, Jespersion*, Björnsson, Kobb, Sköld*, Uddenberg och Olsson i Kollungeröd.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Sedan Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition avgivit förslag i fråga om bevillningarna för år 1921, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 437, med återkallande av tidigare förslag i den mån de strede mot de i sistnämnda proposition framställda, föreslagit riksdagen, bland annat, *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 38 häft. (Nr 46.)*

vissa förändringar i nyssnämnda, beträffande 1921 års bevilningar framlagda förslag. Med beaktande jämväl av propositionen nr 437 avger bevillningsutskottet, jämlikt § 40 riksdagsordningen, härmed förslag till beräkning av de särskilda bevilningarnas belopp för år 1921 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

I samband härmed kommer utskottet att yttra sig jämväl om vissa till utskottet hänvisade motioner, nämligen dels motionen nr 113 i första kammaren, vari föreslagits viss ändring i den skala efter vilken inkomst- och förmögenhetsskatten utgår, dels ock tre i anledning av propositionen nr 437 väckta motioner.

1:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

Statskontoret.

I skrivelse den 13 december 1919 med inkomstberäkning för år 1921, vilken skrivelse finns bilagd förberörda proposition angående statsverkets tillstånd och behov, har statskontoret rörande inkomst- och förmögenhetsskatten anfört, att denna bevilning, som tillfört statsregleringen en behållen inkomst år 1918 av 127,611,465 kronor, enligt från länsstyrelserna inkomna uppgifter för år 1919 uttaxerades med 152,853,296 kronor.

I fråga om beräkningen av den under förevarande skattetitel för år 1921 påräkneliga inkomsten har statskontoret anfört följande.

Sammanställdes sistnämnda belopp med de för närmast föregående år debiterade skattebeloppen, funne man, att skattetiteln utvecklat sig sålunda:

år 1911	kronor	34,201,579
» 1912	»	35,795,907
» 1913	»	40,786,536
» 1914	»	44,222,488
» 1915	»	43,001,670
» 1916	»	66,234,782
» 1917	»	112,567,833
» 1918	»	133,071,488
» 1919	»	152,853,296.

Vid 1919 års riksdag hade väsentliga ändringar beslutats i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt den 28 oktober 1910. Dessa ändringar, vilka promulgerats genom förordningen den 31 oktober 1919 (Svensk författningssamling nr 733), innebure bland annat en förskjutning av skattetrycket från mindre till större inkomster och i fråga om beskattningen av aktiebolag och solidariska bankbolag införandet av en skatt å icke utdelad vinst, »B-skatten». En annan viktig ändring vore, att skatten skulle utgå med viss av riksdagen för varje särskilt år bestämd procent av de enligt i förordningen angivna grunder uträknade grundbelopp. För år 1920 hade procenttalet bestämts till 155, och i riksstaten för samma år skatten upptagits sålunda:

α. Skatt å inkomst- och förmögenhet kronor	216,000,000	
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.	»	<u>6,500,000</u> 222,500,000.

För skattetitels upptagande i riksstaten för år 1921 gällde det i första rummet att beräkna grundbeloppet, och härtill inskränkte sig givetvis vad som ålåge statskontoret i fråga om denna skatt.

Även denna begränsade uppgift innebure dock stora vanskligheter, då helt och hållet nya förhållanden i mera än ett hänseende vore att räkna med. Statskontoret hade till en början sökt vinna en föreställning om storleken av det skattebelopp, som kunnat påräknas bliva uttaxerat år 1921, därest ingen ändring gjorts i inkomstskattelagen. För detta ändamål erfordrades en jämförelse mellan de ekonomiska förhållanden, som kunde väntas bliva rådande under år 1920 — det år, vars inkomster låge till grund för 1921 års taxering — och de ekonomiska förhållanden, som faktiskt förefunnits under år 1918, vars inkomster legat till grund för 1919 års taxering. En sådan jämförelse utfölle olika för olika näringar. Efter att hava inhämtat upplysningar från experter på olika områden, såväl angående de för olika industrigrupper och övriga näringar väntade konjunkturer som ock angående de ekonomiska verkningarna av den lagstadgade förkortningen av arbetstiden inom industrien, hade statskontoret funnit, att den nedgång i skattehänseende, som på grund av dessa förhållanden kunde väntas äga rum, kunde i medeltal för alla aktiebolag betecknas som en nedgång från en index 100 till ungefär 80.

Såsom i det föregående omnämnts, hade för år 1919 uttaxerats inkomst- och förmögenhetsskatt med 152,853,296 kronor. I fråga om skattens fördelning inhämtades av det vid propositionen nr 406 till

1919 års riksdag fogade statsrådsprotokollet (sid. 12), att av den för år 1918 taxerade skatten 59.7 procent ansetts belöpa på enskilda, således 40.3 procent på aktiebolag. Vore fördelningen densamma 1919 belöpte av förenämnda skattebelopp 91,253,418 kronor på enskilda och 61,599,878 kronor på aktiebolag.

Om man nu jämte det tills vidare gjorda antagandet, att inkomstskattelagen icke förändrats, även finge förutsätta, att vid 1921 års taxering av aktiebolag de taxerade beloppens fördelning på olika skatteprocenter bleve proportionell mot fördelningen vid 1919 års taxering, så skulle, på grund av den beräknade nedgången av index för aktiebolag från 100 till 80, skattebeloppet förete en motsvarande nedgång från 61,599,878 kronor till 49,279,902 kronor.

Nu hade man emellertid att räkna med icke blott de förändrade bestämmelserna i inkomstskattelagen, utan även en såväl därav som av konjunkturförhållandena föranledd ändring i fördelningen å olika skatteprocenter. Samma svårighet hade förelegat vid avgivandet av ovanberörda proposition nr 406 till 1919 års riksdag. Tiden hade då medgivit en undersökning, utförd sålunda, att ett visst antaget inkomstbelopp fördelats på olika inkomstprocent efter samma norm, som gällt år 1913. Denna undersökning hade givit till resultat en skatteintäkt efter den nya skalan, uppgående till 64,940,000 kronor. Hade inkomstfördelningen varit densamma som vid 1917 års taxering, skulle grundbeloppet hava utgjort ungefär 94,265,000 kronor och således med 76 procent överstigit det verkliga taxerade beloppet 53,627,500 kronor. Chefen för finansdepartementet hade anmärkt, att det icke syntes vara sannolikt, att för år 1919 fördelningen av aktiebolagsvinster efter inkomstprocent återgått till de omedelbart före kriget normala förhållandena. Med hänsyn härtill hade han ansett, att man kunde våga antaga, att bolagens A-skatt för år 1920 skulle inbringa 70 miljoner kronor eller således 31 procent mera än för år 1918.

Vad nu skatten för år 1921 beträffade, syntes det statskontoret, att den nya skattetariffen borde kunna berättiga till en höjning av det med hänsyn till konjunkturförhållandena beräknade beloppet, 49,279,902 kronor, till i runt tal 60 miljoner kronor eller således med ungefär 22 procent.

I fråga om den på enskilda belöpande andelen av inkomstskatten hade i ovan åberopade statsrådsprotokoll framhållits omständigheter, som kunde verka minskning av skatteintäkten, såsom nedåtgående konjunkturer och sannolikt stigande penningvärde samt den förändring av inkomstfördelningen, som kunde ha inträtt jämfört med de abnorma förhållanden,

som rätt under den utpräglade krigskonjunkturen. Å den andra sidan hade löneinkomsterna stigit avsevärt, varjämte under år 1919 skulle ske utdelning å aktier av bolagens vinster år 1918. Såsom sannolikt resultat av dessa åt olika håll verkande omständigheter hade ett skattebelopp av 70 miljoner kronor ansetts kunna beräknas. Jämfört med den på enskilda belöpande andelen av den för år 1918 taxerade inkomstskatten, vilken andel, såsom ovan nämnts, ansetts ha utgjort cirka 79,444,000 kronor, innebure det för 1920 antagna beloppet en sänkning med 11.33 procent. En liknande sänkning av 1919 års inkomstskatt å enskilda, 91,253,418 kronor, gäve ett belopp av 80,914,405 kronor. Statskontoret hade, om än med någon tvekan, ansett sig kunna för år 1921 antaga ett grundbelopp av 80,000,000 kronor för den taxerade skatten. Tillsammans för såväl enskilda som bolag skulle således den debiterade A-skattens grundbelopp uppgå till 140,000,000 kronor.

Av den debiterade skatten inflöte emellertid icke hela beloppet under budgetåret. Den erfarenhet, som i detta hänseende kunde hämtas ur rikshuvudböckerna, framginge av följande tabell:

	Debiterad inkomst	Behållen inkomst	% behållen inkomst
år 1914	44,222,488	43,136,836	97.55
» 1915	43,001,670	42,282,510	98.33
» 1916	66,234,782	64,670,861	97.64
» 1917	112,567,833	110,779,892	98.41
» 1918	133,071,488	127,611,465	95.90.

Med stöd av denna tabell syntes man kunna antaga, att den behållna inkomsten skulle komma att utgöra 95 procent av den debiterade, således för år 1921: $0.95 \times 140,000,000 = 133,000,000$ kronor.

Beträffande B-skatten stode, anförde statskontoret vidare, inga uppgifter till buds att lägga till grund för en utredning. Den vore, såsom förut nämnts, i riksstaten för år 1920 uppförd med 6,500,000 kronor, motsvarande ett grundbelopp av 4 miljoner kronor. Med hänsyn till nu rådande konjunkture kunde möjligen en nedsättning till 3 miljoner kronor vara befogad. Grundbeloppen av A-skatt och B-skatt skulle då tillsammans utgöra 136,000,000 kronor.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 7 januari 1920 har chefen för finansdepartementet i förevarande ämne anfört följande: Chefen för
finans-
departementet.

»Inkomst- och förmögenhetsskattens grundbelopp beräknar statskontoret till 136 miljoner, varav 3 miljoner skulle belöpa å aktiebolagens B-skatt. Det är givetvis synnerligen vanskligt att nu mera exakt bedöma intäkten av denna skatt, som grundar sig på inkomst- och förmögenhetsförhållandena innevarande år. Då statskontoret utfört en särskild undersökning för att kunna uppskatta intäkten, finner jag mig, efter att hava inhämtat upplysningar rörande det material, som vid undersökningen lagts till grund, icke hava anledning att frångå det därur framgångna huvudresultatet, att inkomst- och förmögenhetsskattens debiterade grundbelopp, frånsett B-skatten, kan antagas utgöra 140 miljoner. Statskontoret har härifrån avdragit 7 miljoner, som skulle motsvara skillnaden mellan debiterad och behållen inkomst. Ett avdrag med hela 5 procent, som detta innebär, kan jag visserligen icke finna sannolikt. Emellertid får hänsyn tagas till, att under år 1921 liksom under innevarande år behov av särskilda avdrag kommer att föreligga. Minskningen av skatteintäkten genom dessa avdrag kan beräknas bliva, även om själva bestämmelserna skulle bliva i huvudsak oförändrade, åtskilligt större än under innevarande år, enär maximiavdrag torde i ökad utsträckning komma i tillämpning. Med hänsyn härtill och till den betydande osäkerhet, som med nödvändighet vidlåder en sådan uppskattning som den föreliggande, har jag icke ansett mig böra höja statskontorets beräkning.

För att uppnå jämvikt i budgeten förordar jag uttagande under år 1921 av 175 procent å grundbeloppen, vadan jag i förslaget till riksstat under avrundning nedåt av den osäkra B-skatten upptager inkomst- och förmögenhetsskatten till

«. Skatt å inkomst- och förmögenhet.....	233 miljoner kronor
ß. B-skatt å aktiebolag m. fl.	5 » »
	<hr/>
	238 miljoner kronor.»

Statsverks-
propositionen.

Med angivna belopp, 238,000,000 kronor, har ock denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Prop. nr 437.

Till det vid ovannämnda proposition nr 437 fogade statsrådsprotokollet har t. f. chefen för finansdepartementet, efter att hava uttalat sig för höjning av den i statsverkspropositionen föreslagna beräkningen av vissa bevillningar för år 1921, funnit, att en budgetbrist å ytterligare

49 miljoner kronor återstode att täcka. Härom har departementschefen anfört följande:

»Att för sådant ändamål lita till kassafondens tillgångar synes mig, med hänsyn till de stora belopp, som enligt mitt förslag i allt fall skulle tagas ur nämnda fond för regleringen av 1920 års tilläggsstat och 1921 års riksstat, ävensom till de krav, som under den närmaste framtiden torde komma att ställas på fonden, under inga omständigheter böra ifrågakomma. Härjämte måste det ju sägas, att då åtminstone den del av budgetbristen, som svarar mot den ökade kostnaden för dyrtidstillägg, hänför sig till en utgift, som icke är av engångsnatur utan kan förväntas återkomma i efterföljande års statsregleringar, det lär vara riktigtast att tillse, att åtminstone denna del av bristen täckes genom inkomster, som äro påräkneliga jämväl för tiden efter år 1921.

Under sådana omständigheter synes det — trots de därmed för- enade olägenheterna — svårligen kunna undgås att redan nu vidtaga åtgärder för ytterligare höjning av inkomst- och förmögenhetsskattens procenttal. I statsverkspropositionen har föreslagits, att denna skatt för år 1921 skulle utgå med 175 procent av grundbeloppet, varigenom påräknats en sammanlagd inkomst av 238 miljoner kronor, därav 233 miljoner skatt å inkomst och förmögenhet och 5 miljoner B-skatt å aktiebolag m. fl. Jag finner mig nu böra föreslå, att ovannämnda procenttal höjes med 10 till 185. Härigenom torde — med någon avrundning uppåt — kunna påräknas en ökad inkomst av omkring 14 miljoner kronor, därav bortemot en halv miljon såsom B-skatt. Å riksstatens inkomstsida skulle alltså inkomst- och förmögenhetsskatten upptagas till

α. Skatt av inkomst och förmögenhet.....	kronor 246,500,000
β. B-skatt å aktiebolag m. fl.....	» 5,500,000.

För täckande av återstående brist, 35 miljoner kronor, torde det vara nödvändigt att tillgripa påläggandet av någon ny skatt, beslutad antingen vid denna eller vid början av nästinstundande riksdag. Då jag icke nu är i tillfälle att framlägga förslag i ämnet, torde, i anledning av den framskridna tiden, med framställning till riksdagen rörande den nya skatten få anstå till nästkommande år. Att under sådana omständigheter skatten icke kan träda i kraft redan vid ingången av år 1921 utan först något senare är en olägenhet, som emellertid under förhandenvarande förhållanden knappast torde kunna undvikas. Budgettekniskt synes mig saken kunna ordnas så, att å inkomstsidan i 1921 års riksstat den tillfälliga upplåningen ökas med ett

belopp, motsvarande ovannämnda brist, varefter å tilläggsstaten för år 1921 dels för återbetalning av tillfälliga lånemedel anvisas enahanda belopp att utgå av skattemedel, dels ock å inkomstsidan uppföres den nya skatteinkomst, som är avsedd att beredas. Det bör emellertid uttryckligen betonas, att definitiv täckning av bristen bör ske av medel, som inflyta under det år, bristen uppstår, d. v. s. år 1921, och att det sålunda under inga omständigheter bör ifrågakomma, att till ett senare år uppskjuta återbetalningen av de tillfälliga lånemedel, som för nu ifrågavarande ändamål kunna komma att i riksstaten för år 1921 upptagas.

Då totalbeloppet av den för reglerandet av 1921 års riksstat erforderliga tillfälliga upplåningen icke kan exakt fixeras förrän i samband med statens definitiva uppgörande, framställer jag icke nu slutligt förslag i ovannämnda hänseende utan har endast velat uttala min mening om, hur saken lämpligen bör ordnas.»

Utskottet.

Bevillningsutskottet har att under den nu ifrågavarande inkomstiteln dels föreslå den procentsats av grundbeloppen, vid vars tillämpning inkomst- och förmögenhetsskatten kan antagas giva det belopp, som utöver övriga statsverkets för år 1921 beräknade inkomster erfordras för att täcka utgifternas slutsumma, dels ock angiva det belopp, vartill inkomsten under förevarande inkomstitel för år 1921 sålunda bör beräknas. Med anledning härav torde utskottet böra redan här yttra sig i frågan om täckande av den budgetbrist för år 1921, vilken, enligt vad här nedan skall närmare utvecklas, uppstår vid beräkning av de av Kungl. Maj:t föreslagna inkomstitlarna på sätt utskottet går att i detta betänkande föreslå.

Det förslag till beräkning av övriga bevilningar, som utskottet här nedan framlägger, innefattar höjning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 437 gjorda beräkningar beträffande tullmedlen och tobaksskatten med inalles 6.4 miljoner kronor. Enligt av statsutskottet meddelade siffror återstår härefter att täcka ett belopp av omkring 41,000,000 kronor, till vilken summa den av t. f. departementschefen antagna budgetbristen å 49 miljoner kronor sålunda reducerats.

Beträffande täckningen av en del av den motsedda budgetbristen hava särskilda förslag framställts i tre, på sätt ovan är omnämnt, i anledning av propositionen nr 437 avgivna motioner, av vilka två avse en ny beskattning av vissa slag av rusdrycker.

I den ena av sistberörda motioner, nr 314 i första kammaren av herrar *Björnsson* och *Örne*, har framlagts förslag till förordning om skyldighet för rusdrycksförsäljningsbolag att erlægga omsättningsskatt. Förslaget avser, att omsättningsskatten måtte utgå med 20 procent av det belopp, för vilket rusdrycker med undantag av importerade viner av 14 procent alkoholhalt och därunder av nämnda bolag försäljas.

Den andra av de nu ifrågavarande motionerna, nr 460 i andra kammaren, är väckt av herr *Röing* och innehåller förslag till förordning om spritdrycksaccis, enligt vilket accis å spritdrycker skulle utgå *dels* vid utminuterung efter en i förslaget 2 § intagen skala, enligt vilken accisen utgör 1 krona för liter, *dels ock* därutöver vid utskänkning, beträffande vilken skatten föreslås till följande belopp för varje liter, nämligen av egentligt brännvin 2 kronor, punsch 3 kronor och annan spritdryck 6 kronor.

I den tredje av de i anledning av propositionen nr 437 väckta motionerna, nr 315 i första kammaren, har herr *Modig* hemställt, dels att skatteprocenten för inkomst- och förmögenhetsskatten måtte höjas ytterligare till 200, varigenom motionären anser att en ökad inkomst av 21 miljoner kronor skulle vinnas, dels ock att tobaksskatten måtte höjas till vissa i motionen angivna procenttal, varav beräknas en inkomstökning av 15 miljoner kronor.

Bevillningsutskottet övergår nu till att angiva sin ställning till frågan om täckande av den brist, som uppstår å 1921 års riksstat.

Utskottet.

Vad först beträffar t. f. finansministerns budgettekniska anvisning att med tillfälliga lånemedel, avsedda att genom beslut av nästa års riksdag gäldas genom beviljande av nya skattemedel, täcka en del av bristen, saknar utskottet anledning att angiva de påtagliga, i herr *Röings* motion i korthet berörda finanspolitiska betänkligheter, som förslaget möter, alldenstund utskottet jämlikt § 40 riksdagsordningen är pliktigt att, sedan statsverkets behov blivit utredda och bestämda, opåmint föreslå sättet för bevillingens ökande, om det erfordras. I åttlydnad av denna sin grundlagsenliga plikt kommer bevillningsutskottet att föreslå täckning av hela den ifrågavarande bristen.

På sätt av den ovan lämnade redogörelsen framgår, har chefen för finansdepartementet räknat med det av statskontoret för inkomst- och förmögenhetsskatten föreslagna grundbeloppet, 136 miljoner. De dyrtidstillägg till olika grupper av befattningshavare, om vilka riksdagen sedermera fattat beslut, komma otvivelaktigt att tillföra stats-

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 38 häft. (Nr 46.)

verket en inkomstökning, vilken kunnat utgöra skäl för en höjning av nämnda grundbelopp. Då bevillningsutskottet emellertid saknat material för beräkningen av denna höjning, har utskottet avstått från att väcka förslag i ämnet.

Som ovan är nämnt har Kungl. Maj:t till tackning av en del av bristen föreslagit höjning av inkomst- och förmögenhetsskattens procenttal med 30 från det nu gällande procenttalet, 155, eller med 10 från siffran 175, som i statsverkspropositionen föreslagits, till 185.

I fråga härom liksom beträffande herr Modigs ovan återgivna förslag att höja inkomstprocenten till 200 vill utskottet, under erinran att i diskussionen om 1919 års förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt 170 procent av grundbeloppet torde hava rätt allmänt ansetts såsom maximum, såsom sin mening uttala, att den nu gällande skatteskalan icke utan tvingande nödvändighet kan belastas till högre procent än den i statsverkspropositionen föreslagna. På grund av denna uppfattning har utskottet ansett sig böra söka att på annat sätt täcka den ifrågavarande bristen.

Vad då först angår det förslag i fråga om höjning av tobaksskatten, som framställts i herr Modigs motion, har utskottet ansett en så betydande höjning som motionären avsett och som även torde vara erforderlig för att åstadkomma en tillräcklig inkomstökning, icke kunna av utskottet förordas utan företagen utredning, vartill erforderlig tid saknats. För övrigt skulle, även vid bifall till motionärens förslag och under antagande att motionärens beräkningar äro riktiga, endast en mindre del av bristen kunna täckas genom tobaksskatten.

Vid övervägande av de begränsade möjligheter, som för täckande av ifrågavarande brist kunna stå till buds, har utskottet ansett sig böra i första hand taga i övervägande de förslag till särskild rusdrycksbeskattning, som framställts i ovannämnda av herr Röing samt av herrar Björnsson och Örne väckta motioner. Såsom en oeftergivlig förutsättning för att en sådan beskattning skall kunna av utskottet föreslås har utskottet ansett böra uppställas, att beskattningen icke i någon mån kan komma att främja den olagliga brännvinstillverkningen. Ur denna synpunkt har utskottet i fråga om utminuteringen ansett en beskattning av omsättningen efter procent å varans värde, på sätt i herrar Björnssons och Örnes motion föreslagits, vara att föredraga framför de i herr Röings motion upptagna fasta skattesatserna, vilka, om än i och för sig låga, skulle komma att medföra en rätt betydande höjning av priserna å de billigaste spritsorterna.

Inom utskottet har från olika håll uttalats anslutning till den i herrar Björnssons och Örnes motion framförda tanken att beskatta icke blott spritdrycker utan även starka viner. Det har emellertid vid den undersökning, utskottet ägnat frågan, visat sig, att densamma tarvar en utredning, vilken den långt framskridna tiden icke medgivit utskottet att föranstalta. I likhet med vad i herr Röings motion föreslagits innefattar följaktligen det författningsförslag, som utskottet går att framlägga och vilket enligt utskottets anvisningar utarbetats inom finansdepartementet, beskattning endast av spritdrycker.

Enligt till bevillningsutskottets förfogande ställda uppgifter torde man, med beaktande av den nedgång i konsumtionen som denna beskattning bör kunna förväntas medföra, hava att för år 1921 räkna med en omsättning i partihandeln med spritdrycker, motsvarande ett belopp av omkring 132,000,000 kronor. Med den av motionärerna föreslagna skatteprocenten, 20, skulle inkomsten stanna vid 26,400,000. Då det nu gäller att fylla en brist av 41 miljoner kronor, har utskottet ansett nödigt att till en början föreslå en höjning av skatteprocenten. Därvid har utskottet dock, i syfte att icke för mycket fördyra särskilt de billigare varorna och därmed avvika från den ovan angiva förutsättningen för denna lagstiftning, ansett sig icke lämpligen kunna ifrågasätta högre procentsats än 25. Om man härigenom uppnår en inkomstsomma av 33 miljoner kronor, måste täckning beredas för ytterligare 8 miljoner kronor. En utväg att åstadkomma denna inkomstökning erbjuder den i herr Röings motion föreslagna beskattningen vid utskänkning. Beträffande frågan om beräkningen av utskänkningens omfattning under år 1921 har utskottet med ledning av uppgifterna beträffande försäljningen utskänkingsvis under månaderna januari—april 1920 ansett sig kunna räkna med en sammanlagd utskänkingskvantitet av 4 miljoner liter. För att på den nu ifrågavarande vägen erhålla den erforderliga inkomstökningen skulle sålunda icke krävas mera än en ytterligare skatt å två kronor för varje liter spirituosa, som utskänkes. En utskänkningsskatt efter nu angivna grund har utskottet upptagit i sitt förslag.

Beträffande förslaget detaljer torde utskottet få anföra följande. För att anordna omsättningsskattens upptagande så enkelt som möjligt har i 2 och 3 §§ föreslagits, att skatten skall av rusdrycksförsäljningsbolagen erläggas till pris- och inköpsnämnden vid inköp av spritdrycker genom nämnden. Sker inköp annorledes, skulle det åligga vederbörande

bolag att inom viss tid till nämnden redovisa belöpande omsättningsskatt.

I fråga om utskänkningskatten är föreslaget, att densamma skall vid rusdrycksförsäljningsbolagens egen utskänkning upptagas vid utskänkningen, men vid utövning av överlåten rättighet erläggas då inköp för rörelsen äger rum.

Förslagets bestämmelser om kontroll och ansvar överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i 1919 års förordning om spritdrycksaccis.

Beträffande giltighetstiden är föreslaget, att förordningen skall träda i kraft den 1 juli 1920 och gälla till utgången av år 1921. Beträffande ikraftträdandet hänvisas till vad utskottet härom anfört i sitt betänkande angående uppförande av viss bevillning å tilläggsstaten för år 1920. Att giltighetstiden ansetts böra begränsas på sätt nyss nämnts torde framgå av den ovan lämnade motiveringen.

Övergångsbestämmelserna avse att tillförsäkra statsverket utskänkningskatt för lager av spritdrycker, som vid förordningens ikraftträdande förefinnas hos innehavare av överlåten rättighet, ävensom att bereda sådan innehavare möjlighet att återbekomma utskänkningskatt, erlagd för lager, som innehaves vid utgången av förordningens giltighetstid.

Enligt förordningen om rusdrycksmedelsfonden skola inkomster av ifrågavarande slag tillföras fonden. För ernående av det med utskottets förslag avsedda syftet måste ett sådant medlens disponerande givetvis undvikas. I likhet med vad herr Röing i sin motion föreslagit har utskottet funnit den lämpligaste utvägen i sådant syfte vara, att riksdagen beslutar, att, utan hinder av sistberörda bestämmelse, de enligt den nu föreslagna förordningen inflytande medlen icke skola ingå till fonden.

Förslag till förordning i detta ämne framlägger utskottet härnedan under punkt 14.

Vid bifall till sistnämnda förslag blir, enligt utskottets beräkningar, någon höjning av inkomst- och förmögenhetsskattens skatteprocent utöver vad i statsverkspropositionen föreslagits icke erforderlig, under förutsättning att skatteskalen förblir oförändrad.

Motion nr
113.

I sammanhang med denna inkomstitel har utskottet behandlat ovan omnämnda motion nr 113 i första kammaren, i vilken herrar *Stendahl* och *Reuterskiöld* hemställt, »att riksdagen ville besluta en

sådan ändring av nu gällande skatteskala för inkomst- och förmögenhetsskattens grund, att den lägsta skatteprocenten för enskild skattskyldig nedsattes från 3 till 2 procent».

I motiveringen hava motionärerna erinrat om den inom första kammaren vid denna riksdag av herr Trygger m. fl. väckta motionen, nr 111, om höjning av tullsatserna å kaffe samt vidare anført: »Därest en dylik förhöjning skulle beslutas av riksdagen, hemställes om behandling av följande motion», varefter motionärerna närmare motiverat ovan återgivna förslag. Då riksdagen, enligt bevillningsutskottets hemställan i betänkande nr 11, beslutat, att förenämnda motion av herr Trygger m. fl. icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd, har bevillningsutskottet funnit sig sakna anledning att ingå i prövning av herrar Stendahls och Reuterskiölds motion.

Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1919 har bevillningsutskottet genom statsbokföringskommittén erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

Influtet	kronor 145,175,035: 84
Utgifter för inkomstiteln	» 16,156: 95
Behållen inkomst.....	kronor 145,158,878: 89.

Under nämnda år uttogs jämväl en extra inkomst- och förmögenhetsskatt, vilken inkomstitel enligt meddelande från åberopade kommitté visat följande ställning:

Influtet	kronor 127,068,392: 49
Utgifter för inkomstiteln	» 9,443: 33
Behållen inkomst	kronor 127,058,949: 16.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att motionen I: 113, av herrar Stendahl och Reuterskiöld, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att riksdagen måtte, med avslag å herr Modigs motion I: 315, i vad densamma avser höjning av skatteprocenten, besluta att inkomst- och förmögenhets-

skatten skall för år 1921 utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp; samt

C) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1921 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*:

- α) Skatt å inkomst och förmögenhet..... kr. 233,000,000
- β) B-skatt å aktiebolag
m. fl. » 5,000,000 kr. 238,000,000.

2:o.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Statskontoret.

Statskontoret har anfört, att denna bevillning — vilken i riksstaten för år 1920 var upptagen till 3,800,000 kronor — enligt från länsstyrelserna inkomna uppgifter i taxeringslängderna för år 1919 debiterats med 4,815,608 kronor. Då avkortningarna antoges icke behöva beräknas högre än till 180,000 kronor, syntes ifrågavarande titel kunna i 1921 års riksstat höjas till 4,600,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det å sjunde huvudtiteln anvisade extra anslaget »Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting» borde upptagas.

*Statsverks-
propositionen.*

I överensstämmelse härmed har denna inkomstitel i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat upptagits till 4,600,000 kronor.

Utskottet.

Prop. 24.

Sedan Kungl. Maj:t genom proposition nr 24 framlagt förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1920 års taxering till bevillning för inkomst, har riksdagen numera fattat beslut i detta ämne, därvid vissa jämkningar gjorts i avseende å grunderna för avdrags medgivande.

Beträffande denna inkomsttitel har Kungl. Maj:t i propositionen nr 437 föreslagit, att densamma måtte uteslutas. Till motivering av detta förslag har t. f. departementschefen anfört följande:

*Prop. 437
och 227.*

»I en till riksdagen den 12 mars 1920 avlåten proposition, nr 227, har Kungl. Maj:t, i samband med framläggande av förslag till kommunal-skattelag, bl. a. föreslagit riksdagen att *dels* antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning angående upphörande av allmänna taxeringar till bevillning av fast egendom samt av inkomst m. m., *dels ock* vid uppgörande av statsreglering för år 1921 ur riksstaten utesluta i Kungl. Maj:ts förslag till statsreglering upptagna inkomsttiteln »bevillning av fast egendom samt av inkomst» och utgiftstiteln »bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting», båda till ett belopp av 4,600,000 kronor. Vid bifall till vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit skulle alltså nyssberörda inkomsttitel ur riksstaten utgå, vilket jämväl skulle föranleda ändrad litterering av de tre närmast därefter följande inkomsttitlarna.»

Riksdagens andra särskilda utskott har numera i sitt utlåtande nr 1, med hänsyn till utskottets allmänna ståndpunkt i kommunal-skattefrågan, hemställt bland annat, att riksdagen måtte förklara propositionen nr 227 icke hava kunnat av riksdagen bifallas.

Av statsbokföringskommittén har utskottet beträffande denna inkomsttitel för år 1919 erhållit följande uppgifter:

Utskottet.

Influtet	kronor 4,578,705: 61
Utgifter för inkomsttiteln.....	» 742,553: 51
Behållen inkomst	kronor -3,836,152: 10.

Riksdagens beslut i avdragsfrågan synes ej böra öva inverkan på beräkningen av vad under förevarande inkomsttitel kan inflyta.

Under förutsättning att riksdagen kommer att besluta i enlighet med andra särskilda utskottets ovannämnda hemställan, får bevillningsutskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å propositionen nr 437 i hithörande del, besluta, att bevillning av fast egendom samt av inkomst skall för år 1921 beräknas till

kronor 4,600,000.

3:o.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Statskontoret.

Statskontoret har härom anfört:

»Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt nåd. förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handelsexpediter, samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättigheter till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar. Den behållna inkomsten av dessa avgifter har enligt rikshuvudboken uppgått

år 1913 till	kronor	341,512
» 1914 »	»	275,963
» 1915 »	»	212,620
» 1916 »	»	214,481
» 1917 »	»	176,633
» 1918 »	»	154,727.

Såsom synes företer skattetiteln en nedgång för de senare åren och då denna givetvis beror på världskrisen, kommer den efter all sannolikhet att framträda även i slutsiffrorna för innevarande år. Jämväl för år 1921, varom i denna beräkning är fråga, torde det kunna befaras, att världskrigets efterdyningar komma att ofördelaktigt inverka på denna inkomstitel. Statskontoret anser försiktigheten bjuda att upptaga titeln, vilken i 1920 års riksstat beräknats till 200,000 kronor, med oförändrat belopp.»

*Statsverks-
propositionen.*

Med detta belopp, 200,000 kronor, har denna inkomstitel också ingått i förevarande förslag till riksstat.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har genom statsbokföringskommittén inhämtat, att denna inkomstitel för år 1919 utvisar följande ställning:

Influtet	kronor	283,641: 82
Utgifter för inkomstiteln	»	401: 80
Behållen inkomst.....	kronor	283,240: 02.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för år 1921 beräknas till kronor 200,000.

4:o.

Stämpelmedel.

Stämpelmedlen, inberäknat arvsskatt och skatt för gåva, utgjorde:

Statskontoret.

år 1914.....	kronor	17,070,845
» 1915.....	»	16,211,787
» 1916.....	»	25,106,655
» 1917.....	»	52,653,656
» 1918.....	»	74,026,999

eller i medeltal för dessa fem år 37,013,988 kronor.

Till belysning av frågan, i vad mån de nu och under den senaste tiden rådande krisförhållandena utövat inverkan på denna skattetitel, har statskontoret meddelat följande sammanställning av uppgifter angående influtna stämpelmedel, vilka i vad de avse åren 1913 och 1914 härröra från statskontorets egna räkenskaper men för följande år erhållits från generalpoststyrelsen:

	Influtna stämpelmedel			
	jan.—juli	aug.—okt.	nov. och dec.	Summa
År 1913	11,505,057	3,853,096	2,808,506	18,166,659
» 1914	10,724,621	3,527,688	2,425,183	16,677,492
» 1915	7,901,501	3,853,884	2,788,331	14,543,716
» 1916	13,120,706	5,856,933	5,639,629	24,617,268
» 1917	30,290,111	11,728,482	9,893,228	51,911,821
» 1918	42,316,942	19,655,752	10,881,576	72,854,270
» 1919	43,032,863	12,818,564	—	55,851,427

Av denna sammanställning framgår, att uppbördens under de år, som kriget varat, i procent av uppbördens under motsvarande tid närmast före kriget utgjort:

augusti—oktober 1914	91.55	procent
november—december 1914	86.35	»
januari—juli 1915	73.68	»
augusti—oktober 1915	100.02	»
november—december 1915	99.28	»
januari—juli 1916	122.34	»
augusti—oktober 1916	152.01	»
november—december 1916	200.81	»
januari—juli 1917	282.44	»
augusti—oktober 1917	304.39	»
november—december 1917	352.26	»
januari—juli 1918	394.58	»
augusti—oktober 1918	510.13	»
november—december 1918	387.45	»
januari—juli 1919	401.25	»
augusti—oktober 1919	332.68	»

Enligt i statistiska centralbyrån utarbetade uppgifter för åren 1915—1918 å beloppet av de stämplor som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

	1915	1916	1917	1918
Handlingar till lagfartsprotokollet	2,815,610	4,333,951	9,812,823	16,545,033
Handlingar till intecknings- och tomträttsprotokollen	486,841	680,702	1,028,598	1,483,696
Handlingar till äktenskapsförordsprotokoll ...	7,915	10,280	9,620	10,000
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	5,815,810	6,991,251	10,420,376	11,939,850
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning	842	596	902	1,673
Morgongåvobrev	5	7	35	—
Avhandlingar om lösöre köp	11,841	9,833	7,907	14,827
Summa	9,138,864	12,026,620	21,280,261	29,995,079

Efter att hava erinrat om ovan meddelade siffror har statskontoret beträffande stämpelmedlen i sin ovannämnda skrivelse den 13 december 1919 vidare anfört följande:

»Rörande *arvsskatt och skatt för gåva* utfärdades den 19 november 1914 nådig förordning (Svensk författningssamling nr 381) vilken trätt i kraft den 1 januari 1915. Till dessa skatter äro av de i förestående statistik upptagna avgifter hänförliga, utom avgifterna för bouppteckningar och testamenten, även de i beloppen för rubriken »handlingar till lagfartsprotokollet» ingående stämpelavgifterna för gåvobrev och fideikommissbrev rörande fast egendom, vartill komma vissa nya avgifter för gåva av lös egendom, rörande vilka någon beräkning icke är möjlig, men vilka icke torde kunna antagas uppgå till något mera avsevärt belopp. Sammanlagt hava ifrågakvarande skatter belöpt sig

år 1914 till	kronor	6,000,158
» 1915 »	»	5,947,762
» 1916 »	»	7,030,682
» 1917 »	»	10,842,565
» 1918 »	»	12,354,364.

Vid bedömandet av dessa siffror bör erinras, att från och med den 1 januari 1918 skattetariffen blivit ändrad genom nådiga för-

ordningen den 19 juni 1917 (Svensk författningssamling nr 325). Vid framläggande av förslag härom ansåg föredragande departementschefen åtskilliga skäl tala för, att en ökning av arvsskattens avkastning kunde vara att förvänta såsom i hög grad sannolik. Så torde man med fullt skäl kunna antaga för visst, att genom penningvärdets påtagliga nedgång och därigenom uppkommen höjning av värdet å alla andra tillgångar behållningarna i bouppteckningarna komme att förete en avsevärd stegring redan på denna grund. Men även av andra orsaker borde man kunna beräkna en höjning av bouppteckningssummorna. De på många områden gynnsamma konjunkturerna för handel och industri samt även för jordbruket hade bidragit till skapandet av nya och ökning av redan befintliga förmögenheter, och denna förmögenhetstillväxt torde, enligt vad erfarenheten syntes bestyrka, hava orsakat en förskjutning med avseende å förmögenhetens fördelning i sådan riktning, att de större förmögenheterna ökats till antalet och även till sitt belopp. Då nu den föreslagna höjningen av arvsskatten vore avsedd att träffa de större förmögenheterna, syntes det naturligt, att den inträdda förmögenhetstillväxten i förening med skatteförhöjningen skulle leda till en vida större årlig avkastning av arvsskatten än tidigare kunnat beräknas. Huru stor denna ökning kunde förväntas bliva, kunde naturligtvis icke exakt angivas. Många tecken, särskilt den erfarenhet, som vunnits genom den senaste tidens taxeringsresultat, tydde dock på att densamma bleve betydande. För sin del ansåg departementschefen, att förmögenhetstillväxten och den föreslagna skatteförhöjningen borde kunna tillsammans åstadkomma en höjning av arvsskattens för år 1918 till 6,000,000 kronor beräknade belopp med åtminstone 25 procent eller sålunda med minst 1,500,000 kronor.

Sedermera har skattetariffen ånyo ändrats genom nådiga förordningen den 16 juli 1919 (Svensk författningssamling nr 422). Genom denna förordning, som träder i kraft den 1 januari 1920, hava de för skattens beräkande uppgjorda tarifferna i medeltal höjts med 25 procent. I riksstaten för år 1920 är med hänsyn till denna höjning inkomsten av arvs- och gåvoskatten beräknad till 15,000,000 kronor.

Många tecken tyda på att de förhoppningar, som ännu förra året icke saknade berättigande, måste vid nu nedgående konjukturer reduceras. Särskilt gäller detta värdet av förmögenheter, som placerats i aktier eller obligationer. I fråga om sådana värden måste man till följd av kursfallen å fondmarknaden räkna med en nedgång av minst 30 å 40 procent, och i fråga om arvsskatten för dylik förmögenhet blir nedgången, på grund av skattetariffens progressivitet, ännu starkare.

Med hänsyn härtill torde försiktigheten bjuda någon nedsättning av beräkningen av »arvsskatt och skatt för gåva». Statskontoret föreslår, att i riksstaten för år 1921 nämnda i stämpelavgiften ingående särskilda skattetitler upptages till 13,000,000 kronor.

Enligt nådiga förordningen den 15 augusti 1913 (Svensk författningssamling nr 191) har från och med den 1 september 1913 en ändring i gällande förordning angående *en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper* trätt i kraft, varigenom nämnda avgift vid köp av aktier och banklotter höjts med 50 procent. Försäljningsbeloppet för ifrågasvarande slag av stämplrar har utgjort:

år 1913	kronor	1,177,093
» 1914	»	590,480
» 1915	»	734,527
» 1916	»	4,264,031
» 1917	»	11,911,452
» 1918	»	14,144,368.

Influtna beloppet för under januari—september innevarande år försålda överlåtelsestämplar uppgår enligt statskontoret tillhandakommen uppgift till 7,002,676 kronor, och under förutsättning att inkomsten för sista kvartalet kommer att hava en häremot proportionell storlek och således inflyta med 2,334,225 kronor, skulle årets inkomst uppgå till 9,336,901 kronor.

För att kunna använda nyss anförda statistik måste man taga hänsyn till de ändringar, som dels genom nådiga förordningarna den 30 mars 1917 (Svensk författningssamling nr 191) och den 12 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 123) dels genom nådiga förordningarna den 29 november 1918 (Svensk författningssamling nr 911) och den 26 mars 1919 (Svensk författningssamling nr 120) vidtagits i lydelsen av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, ändringar som innebära, att stämpelsatserna från och med den 1 april 1917 fördubblats och sedermera från och med den 1 december 1918 ännu en gång fördubblats.

Reducerar man försäljningsbeloppen för åren 1917, 1918 och 1919 till vad de skulle varit, om nyssberörda förordningar icke utfärdats, och bortser man därvid från den — sannolikt obetydliga — dämpande inverkan, som stämpelsatsernas höjning kan hava utövat på omsättningen

av fondpapper, får man följande statistik över försäljningsbeloppen för överlåtelsestämpelar:

år 1913	kronor 1,177,093
» 1914	» 590,480
» 1915	» 734,527
» 1916	» 4,264,031
» 1917	» 6,806,544
» 1918	» 6,740,905
» 1919	» 2,334,225.

Denna statistik visar en betydligt ökad livlighet på fondmarknaden under de tre åren 1916—1918, efterföljd av en högst avsevärd nedgång under innevarande år. Orsaken till denna nedgång är icke att söka i minskad omsättning på fondmarknaden — *antalet* sålda värdepapper av olika slag läser i stort sett vara tämligen oförändrat — utan i det kursfall å alla valutor, som visserligen var väntat, men som antagit oförutsedda dimensioner. Då det torde vara ovisst, om ändrade förhållanden på detta område kunna komma att inträda till år 1921, har statskontoret för sistnämnda år, efter samråd med sakkunnig person, på följande sätt beräknat ifrågavarande del av stämpeluppbörden under förutsättning av:

a) återgång till 1908 års stämpelsatser	kronor 2,000,000,
b) 1917 års fördubblade stämpelsatser	» 4,000,000,
c) 1918 års fyrdubblade stämpelsatser	» 8,000,000.

I det följande utgår statskontoret från, att de nu gällande höga stämpelsatserna bibehållas även under år 1921.

Den skatt, som erlägges för *stämpling av aktiebrev m. m.*, har under de senaste åren uppgått till betydliga belopp. Den har enligt rikshuvudböckerna utgjort:

år 1913	kronor 451,184
» 1914	» 528,766
» 1915	» 1,285,067
» 1916	» 3,417,172
» 1917	» 10,975,475
» 1918	» 15,816,891.

För innevarande års tio första månader har influtit 11,166,969 kronor, så att, om proportionsvis lika stor uppbörd finge beräknas för november och december, skatten för hela år 1919 skulle uppgå till 13,400,362 kronor. Det är emellertid en känd sak, att nyemissionen, som under kristiden tagit ett starkt uppsving, nu håller på att avstanna. För år 1921 torde försiktigheten kräva, att man räknar med förhållanden likartade med dem, som rådde under 1913 och 1914, endast med den modifikation att vid aktieteckning för ett visst företag numera på grund av penningevärdets fall erfordras ett tredubbelt så stort kapital som under tiden före kriget. Med hänsyn härtill beräknar statskontoret ifrågavarande del av stämpelskatten för år 1921 till 1,500,000 kronor.

Enligt nådiga förordningen den 11 juli 1919 (Svensk författningssamling nr 401) har från och med den 1 september 1919 införts en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor m. fl. lyxvaror. Å andra sidan är genom en annan förordning av samma dag (Svensk författningssamling nr 415) stämpelavgiften för fullmakter, konstitutorial m. m. upphävd från och med den 1 januari 1920. I likhet med bevillningsutskottet vid innevarande års riksdag (betänkande nr 72, sid. 27) har dock statskontoret ansett sig kunna bortse från nu omnämnda förhållanden vid föreliggande beräkning.

Beträffande övriga delar av stämpelbeskattningen är att uppmärksamma, att från och med den 1 juli 1917 genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (Svensk författningssamling nr 329) vidtagits en höjning av lagfartsstämplarna, aktiestämplarna och obligationsstämplarna samt införts ränte- och lottsedelsstämplarna, vilka åtgärder beräknats medföra en ökning i stämpeluppbörden av 4,300,000 kronor.

Genom att från totalbeloppet av den behållna inkomsten av stämpeluppbörden draga beloppen för arvsskatt och skatt för gåva ävensom överlåtelsestämplarna och aktiestämpling samt för åren 1917 och 1918 även den ökning i stämpeluppbörden, som härrör från nyssnämnda nådiga förordning den 19 juni 1917 finner man för övriga stämpelmedel följande belopp:

år 1913	kronor	10,675,902
» 1914	»	9,951,441
» 1915	»	8,244,431
» 1916	»	10,394,770
» 1917	»	16,774,164
» 1918	»	27,411,376

eller i årligt medeltal för de tre sista åren, under vilka det starkt sjunkande penningvärdet måste antagas hava i särskilt hög grad åstadkommit stegring i denna inkomst, 18,193,437 kronor. Läggas härtill den beräknade inkomstökningen på grund av ovanberörda förordning den 19 juni 1917, 4,300,000 kronor, erhålles ett belopp av 22,493,437 kronor eller i runt tal 22,500,000 kronor.

Stämpeluppbörden i sin helhet skulle då för år 1921 beräknas sålunda:

Arvsskatt och skatt för gåva	kronor	13,000,000
Överlåtelsestämplar.....	»	8,000,000
Stämpling av aktier m. m.....	»	1,500,000
Övriga stämplat	»	22,500,000
	Summa kronor	45,000,000.»

Statskontoret har, på grund av vad sålunda anförts, föreslagit, att i riksstaten för år 1921 måtte upptagas stämpelmedel med 45,000,000 kronor, därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 13,000,000 kronor.

Departementsochefen.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 januari 1920 yttrade chefen för finansdepartementet:

»*Stämpelmedlen* uppför jag med av statskontoret föreslaget belopp. Jag förutsätter därvid, att bestämmelserna i förordningen den 26 mars 1919 (nr 120) om höjd fondstämpel komma att gälla även under år 1921. Förslag om författningens prolongering torde jag sedermera få anmäla. Likaså utgår jag från, att lyxstämpelavgiften, enligt förordningen den 11 juli 1919 (nr 401), kommer att bibehållas under år 1921. Vad angår intäkten av denna stämpelavgift, vilken statskontoret säger sig icke hava tagit i beräkning, tillåter jag mig meddela, att, enligt vad jag från generalpoststyrelsen inhämtat, intill utgången av nästlidna december försålt lyxstämplar för 79,600 kronor. Den nya stämpelavgiften har varit i tillämpning sedan den 1 september 1919. Emellertid hava, enligt vad jag på förekommen anledning gjort mig underrettad om, vederbörande länsstyrelser i flera län försummat att i tid vidtaga åtgärd för utseende av tillsyningsmän; i vissa fall har åtgärden fördröjts till in i november. Kontrollen har alltså under den första tidens tillämpning varit bristfällig. Med hänsyn härtill är ovan angivna siffra icke en fullt tillförlitlig utgångspunkt för beräkning av

skatteintäkten. Närmast synes den peka mot en årsintäkt av omkring 300,000 kronor. Någon anledning att med förslagsvis detta belopp höja stämpelmedlen i budgeten synes mig ej föreligga, då andra och betydligt viktigare faktorer äro tämligen osäkra. Såsom statskontoret anmärkt skulle man för övrigt hava att jämväl taga i beräkning den minskning å stämpelinkomsten som borttagandet av stämpel å fullmakter m. m. medför.

Bland stämpelmedlen ingår såsom en av de största posterna arvs-skatt och skatt för gåva. Rörande dispositionen av ifrågavarande skatte-intäkt får jag erinra om, att till 1919 års lagtima riksdag avläts proposition om avsättning av, bland annat, arvsskattemedlen till en statsverkets kapitalökningsfond. Riksdagen, som ansåg ytterligare utredning i vissa angivna hänseenden erforderlig, avslog propositionen. Ärendet har sedermera gjorts till föremål för ytterligare utredning men befinner sig icke ännu i färdigberett skick. Huruvida proposition i ämnet kan komma att avlätas till innevarande års riksdag är för närvarande ovisst. Av betydelse är härvid givetvis även det statsfinansiella läget. Jag anser mig icke kunna ifrågasätta någon ytterligare höjning av inkomstskattens procenttal för att möjliggöra genomförandet av förslaget om arvsskattemedlens fondering, hur viktig och betydelsefull jag än alltjämt anser en dylik fondering vara. Huruvida den även av riksdagen i princip godtagna tanken skall kunna i 1921 års budget förverkligas, torde icke kunna slutgiltigt bedömas, förrän ökad klarhet vunnits angående den verkliga budgetställningen vid ingången av detta år.»

Stämpelmedlen äro följaktligen i statsverkspropositionen upptagna med 45,000,000 kronor, därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva *Statsverkspropositionen.* 13,000,000 kronor.

Genom en den 23 januari 1920 dagtecknad proposition, nr 47, har Kungl. Maj:t föreslagit, att förordningen den 11 juli 1919 om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror skulle äga fortsatt tillämpning till utgången av år 1921. Denna proposition har numera, på sätt riksdagen i skrivelse nr 248 för Kungl. Maj:t tillkännagivit, av riksdagen bifallits. *Utskottet. Prop. 47.*

Genom en den 5 mars 1920 dagtecknad proposition, nr 215, har Kungl. Maj:t föreslagit förlängd giltighet för de nu gällande förhöjda stämpelavgifterna vid köp och byte av fondpapper. Detta förslag har *Prop. 215.* *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 38 häft. (Nr 46.)* 4

av riksdagen numera bifallits, varom skrivelse nr 221 avlåtits till Kungl. Maj:t.

I Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag i fråga om förevarande inkomsttitel har hänsyn tagits till innehållet i de ovannämnda propositionerna nr 47 och 215.

Prop. 437. Enligt det vid Kungl. Maj:ts förut åberopade proposition nr 437 fogade utdrag av protokollet över finansärenden har t. f. departementschefen anfört:

»Beträffande *stämpelmedlen* beräknades de för år 1919 till 40 miljoner kronor. I själva verket lämnade de emellertid för sagda år en nettointäkt av icke mindre än 58,137,468 kronor 28 öre, varigenom kassafonden tillfördes ett belopp av mer än 18 miljoner kronor. Åren 1917 och 1918 utgjorde den influtna stämpeluppbörden respektive 51.9 och 72.8 miljoner kronor. Vad innevarande år beträffar äro stämpelmedlen i riksstaten upptagna med ett belopp av 52 miljoner kronor. Såsom jag redan nämnt, hava emellertid under årets fyra första månader stämpelinkomsterna uppgått till icke mindre än cirka 27.2 miljoner kronor eller sålunda för $\frac{1}{3}$ år till mer än hälften av det för helt år beräknade beloppet, därvid emellertid är att anmärka, att i den nyss angivna summan ingår jämväl punschstämpel. Siffran för årets fyra första månader är i förhållande till motsvarande siffra för år 1919 i det allra närmaste konstant och utvisar till och med en stegring med 0.2 miljoner kronor. Icke heller kan, om man jämför stämpeluppbörden månad efter månad under detta år, någon tendens till nedgång konstateras.

Under sådana omständigheter vill det synas, som om det knappast skulle behöva möta betänklighet att höja den i riksstatsförslaget för år 1921 upptagna inkomsten av stämpelmedel, 45 miljoner kronor, med 10 miljoner till 55 miljoner kronor.»

I det i propositionen nr 437 ingående förslaget till ändringar i inkomstberäkningen har ock förevarande inkomsttitel upptagits till 55,000,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Bevillningsutskottet, som till fullo delar t. f. departementschefens i ovan anförda yttrande uttalade uppfattning, att numera tillgängliga siffror över stämpeluppbörden intill slutet av april månad detta år medgiva den av Kungl. Maj:t i propositionen nr 437 föreslagna höjningen

i beräkningen av denna inkomsttitel med 10 miljoner kronor utöver vad i statsverkspropositionen ifrågasatts, hemställer följaktligen,

att stämpelmedlen måtte för år 1921 beräknas till..... kronor 55,000,000.

5:o.

Lastpenningarna.

Beträffande lastpenningarna, som i årets riksstat upptagits till *Statskontoret*. 800,000 kronor, har statskontoret meddelat, att desamma utgjort:

år 1913	kronor 815,354
» 1914	» 761,392
» 1915	» 813,831
» 1916	» 791,161
» 1917	» 453,892
» 1918	» 451,693

Statskontoret har vidare anfört:

»De här ovan anförda inkomstbeloppen böra minskas med beloppet av restitutioner, vilket belopp dock för år 1918 endast uppgått till 1,513 kronor.

Då man får antaga, att normala förhållanden i avseende å skeppsfarten återinträtt år 1921, har statskontoret för detta år upptagit lastpenningarna till 800,000 kronor.»

Chefen för finansdepartementet har i ämnet anfört:

»Beträffande *lastpenningarna*, som jag upptager med av statskontoret föreslaget belopp, tillåter jag mig omnämna följande. Med anledning dels av för flera år sedan inkommen framställning om lastpenningarnas avskaffande, vilken framställning av statskontoret och kommerskollegium avstyrkts under uttalande, att vederlag till den svenska sjöfartsnäringens direkta nytta borde beredas av statsmedel, dels ock av från riksdagens sida väckt fråga om höjning av rederilånefonden har jag

*Departements-
chefen.*

anmodat kommerskollegium att yttra sig rörande lämpligheten av att under viss tid framåt till utökande av rederilånefonden avsätta statsverkets inkomst av lastpenningar. Kollegium har i anledning härav i skrivelse till mig uttalat, att kollegium ansåge en ökning av rederilånefonden med minst 15 miljoner väl motiverad och att, då lastpenningarna icke ens tillnärmelsevis räckte till fyllandet av ifrågasatta avsättningen enligt kollegii mening vore mindre lämplig.

I anledning av denna kommerskollegii avböjande hållning har jag tillsvidare låtit tanken förfalla att föreslå lastpenningarnas avsättande för något sjöfartsnäringen befrämjande ändamål.

Frågan, om lastpenningarna skola bibehållas eller ej, är för närvarande föremål för utredning inom generaltullstyrelsen, dit inkommen framställning i ärendet remitterats. Utredningen i fråga avser också spörsmålet om eventuell omreglering av fyr- och båkmedlen.»

Statsverkspropositionen.

I statsverkspropositionen hava, såsom av departementschefens förestående yttrande framgår, lastpenningarna upptagits till 800,000 kronor.

Prop. nr 437.

Med samma belopp äro lastpenningarna upptagna i propositionen nr 437.

Utskottet.

Enligt meddelande från generaltullstyrelsen debiterades lastpenningarna för år 1919 med 580,591 kronor 78 öre och utgjorde:

	År 1918 kronor		År 1919 kronor		År 1920 kronor	
Under januari	45,366	52	36,705	76	72,828	18
> februari	36,670	80	27,595	19	59,837	15
> mars	37,908	88	25,475	26	55,840	06
> april.....	36,217	76	37,781	24	55,561	86
Summa	156,163	96	127,557	45	244,067	25

Utskottet, som icke har något att erinra beträffande vad Kungl. Maj:t i fråga om denna inkomsttitel föreslagit, hemställer följaktligen,

att lastpenningarna må för år 1921 beräknas till kronor 800,000.

6:o.

Byggnadsskatt.

I propositionen nr 437 har Kungl. Maj:t föreslagit upptagande under rubriken 3. »Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse» med littera e. Hyresvärdestegringskatt, bevillning, till belopp av 6,500,000 kronor. Till stöd härför har t. f. departementschefen anfört följande:

*Prop. nr 437,
315 och 314.*

»I samband med ifrågasatta åtgärder för främjande av bostadsproduktionen har Kungl. Maj:t i proposition den 12 mars 1920, nr 315, föreslagit riksdagen att från och med år 1921 införa en särskild hyresvärdestegringskatt att utgå enligt av Kungl. Maj:t närmare angivna grunder. Det förutsattes därvid, att varje år dylik skatt upptoges skulle å riksstatens utgiftssida uppföras ett reservationsanslag till understöd för uppförande av bostadshus till samma belopp som inkomstiteln, att utgå direkt av denna titel. I enlighet härmed föreslogs också i den till riksdagen på civildepartementets föredragning avlätna propositionen nr 314 bland annat, att för år 1921 skulle under femte huvudtiteln till understöd åt kommuner m. fl. för uppförande av vissa bostadsbyggnader anvisas ett reservationsanslag å 6,500,000 kronor, att direkt utgå av hyresstegringskattemedel. Å riksstatens inkomstsida bör alltså, vid bifall till vad i ovannämnda proposition föreslagits, uppföras en ny inkomstitel, benämnd hyresvärdestegringskatt, vilken titel lämpligen torde kunna i riksstaten införas under 'A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter: 3. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:' samt utmärkas med särskild littera.»

Riksdagen har numera antagit ett förslag till förordning om byggnadsskatt ävensom beslutat, att till understöd, enligt vissa grunder, åt kommuner med flera för uppförande av vissa bostadsbyggnader anvisa och till Kungl. Maj:ts förfogande ställa för år 1921 å extra stat under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 6,500,000 kronor att direkt utgå av byggnadsskattemedel.

Då riksdagen sålunda får anses hava förutsatt, att byggnadsskatten komme att för år 1921 lämna en intäkt av minst nyssnämnda belopp, 6,500,000 kronor, finner utskottet sig böra hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte bland inkomsterna å 1921
års riksstat uppföra byggnadsskatt, *bevillning*,
med kronor 6,500,000.

7:o.

Tullmedlen.

Statskontoret.

Tullmedlen hava influtit med:

år 1914	kronor	58,217,725
» 1915	»	54,850,960
» 1916	»	60,956,020
» 1917	»	42,535,692
» 1918	»	36,479,355

I ovanstående tabell är avdrag gjort för avkortningar och restitutioner.

I riksstaten för år 1920 äro tullmedel upptagna till ett belopp av 70,000,000 kronor.

En översikt över krigsförhållandenas inverkan på denna skattetitel lämnar nedanstående tablå över tulluppbörden under åren 1915—1919. I denna tablå äro inga avdrag gjorda.

	1915	1916	1917	1918	1919
Under januari.....	4,782,442	4,536,809	4,518,086	3,098,374	2,566,430
» februari	4,486,499	4,777,909	3,757,880	2,662,119	4,515,520
» mars	5,007,890	5,653,836	3,632,292	2,970,872	5,261,664
» april	5,516,552	4,978,212	3,062,163	3,197,319	6,595,452
» maj	5,472,225	6,223,255	3,370,333	3,412,116	6,903,894
» juni	4,309,138	5,220,413	3,403,150	2,528,810	10,079,184
» juli	4,443,099	5,595,022	4,418,172	2,850,666	11,553,005
» augusti.....	4,193,305	5,749,554	4,029,951	2,656,311	10,244,887
» september	4,475,820	5,729,843	2,884,414	3,821,342	11,514,268
» oktober	4,379,878	4,841,744	3,351,922	3,533,169	12,108,583
» november.....	4,402,306	4,748,300	3,772,320	3,135,895	10,123,235
» december	4,688,088	4,187,636	3,500,954	3,381,421	—
Summa	56,157,242	62,242,533	43,701,637	37,248,414	91,466,122

Efter att hava meddelat ovanstående sifferuppgifter har statskontoret beträffande denna inkomsttitel anfört följande:

»Om tulluppbörden under december 1919 kommer att uppgå till samma belopp som i medeltal under årets föregående månader eller 8,315,102 kronor, blir hela uppbörden för innevarande år 99,781,224 kronor.

Beräknar man avkortningar och restitutioner till proportionsvis samma belopp som år 1918 eller $\frac{99,781,224}{37,248,414} \times 769,058 = 2,060,156$ kronor, erhåller man för den behållna inkomsten ett belopp av 97,721,068 kronor.

Ville man på statistiken för föregående år grunda en framtidskalkyl och därvid ur sina beräkningar eliminera krigets inverkan, finge man utgå från den behållna tullinkomsten under femårsperioden 1909—1913, vilken uppgått till 62,061,912 kronor i medeltal om året med en årlig ökning av i medeltal 2,769,067 kronor. Om man till nämnda medelinkomst kronor 62,061,912 lade den ökning som belöpte från mitten av femårsperioden 1909—1913 till år 1921 eller » 27,690,670 erhöle man kronor 89,752,582.

Vid förestående beräkning äro frånräknade alla avkortningar, däribland även tullverkets utgifter för beslagarandelar, tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter samt tulltjänstemäns andelar av ersättning för vissa tjänstförrättningar. Då emellertid för dessa utgiftsposter från och med år 1915 uppförts ett anslag på tullverkets omkostnadsstat, bör till det nyss beräknade beloppet av tullmedel för år 1921 läggas ett mot nämnda utgiftsposter svarande belopp, vilket i tullverkets stat beräknats till 500,000 kronor. Man kommer då till ett belopp av i runt tal 90,200,000 kronor.

Då samma skäl, som framfördes för spannmålstullarnas uteslutande ur 1919 års riksstat, även synas kunna anföras beträffande beräkningen för år 1921, bör förenämnda summa, 90,200,000 kronor, nedsättas med ett belopp, som i det närmaste motsvarar den beräknade inkomsten av spannmålstullarna eller till 78,000,000 kronor.

Nu anförda belopp angiver den tulluppbörd för 1921, som man haft anledning att emotse, därest förhållandena före kriget fått i lugn utveckla sig. Emellertid tyda inkomstsiffrorna för innevarande år på väsentligt ändrade förhållanden. Och om än en god del av årets stora tulluppbörd får antagas bero på import för fyllande av behov, som icke kunnat tillgodoses under kriget, måste man å andra sidan taga hänsyn till den utveckling, som kan förväntas uppkomma. Vid avvägande av

dessa omständigheter har statskontoret stannat vid att för 1921 års tulluppbörd beräkna ett belopp av 95,000,000 kronor.»

*Departements-
chefen.*

Chefen för finansdepartementet har gjort följande uttalande i ämnet:
»Till vad statskontoret anfört beträffande beräkningen av *tullmedlen* har jag ingen annan erinran att göra än att det numera, vid det förhållande att riksdagen beslutat ett provisoriskt system av glidtullar å importerad spannmål, visserligen icke finnes anledning till uteslutande ur beräkningen av de belopp, spannmålstullarna kunna inbringa, såsom statskontoret synes förutsätta. Då det emellertid är synnerligen tvivelaktigt, huruvida de nya glidtullarna, vilkas effekt är beroende, bland annat, av världsmarknadspriset å spannmål, skola inbringa något avsevärt belopp under 1921, har jag bibehållit statskontorets slutsiffra för tullmedlen i mitt förslag.»

*Statsverks-
propositionen.*

Tullmedlen hava alltså i statsverkspropositionen upptagits till 95,000,000 kronor.

Utskottet.

Efter hemställan av bevillningsutskottet i dess betänkande nr 11 har riksdagen beslutat sådan ändring i tulltaxans rubriker nr 1105 och 1106, att utsträckt tullfrihet medgivits för vissa oljor, som utgöra råämnen vid margarintillverkning. Ifrågavarande förändring är emellertid utan betydelse för beräkningen av förevarande inkomsttitel. Riksdagen har, med bifall till bevillningsutskottets betänkande nr 39, beslutat att, med avslag å ett i propositionen nr 133 framställt förslag om införande av punschskatt, i stället vidtaga viss höjning av tullen för arrak såsom den viktigaste beståndsdelen vid punschtillverkningen, samt för rom. I sin skrivelse i ämnet, nr 320, har riksdagen, bland annat, påpekat, hurusom det strede mot grundsatsen om det allmännas frigörande från ekonomiskt intresse av rusdryckshanteringen, om den särskilda punschbeskattningen icke komme att tillgodoföras rusdrycksmedelsfonden. Riksdagen hade därför tänkt sig, att någon anordning borde kunna träffas, genom vilken den uppkommande merinkomsten av tull å arrak och rom skulle kunna tillföras nämnda fond, och riksdagen har ansett sig kunna förvänta, att Kungl. Maj:t till nästkommande riksdag skulle inkomma med förslag i sådant syfte.

Chefen för finansdepartementet har sedermera vid motiveringen av propositionen nr 437 gjort följande uttalande till statsrådsprotokollet: Prop. 437.

»Vad därefter beträffar *tullmedlen* uppgingo de under år 1919 till 96,264,996 kronor 99 öre mot i riksstaten för nämnda år beräknade 70 miljoner kronor. Detta är ju i och för sig mindre ägnat att förvåna, då under loppet av detta år den under världskriget starkt förminskade importen åter tog fart och det ju var att förvänta att, när importsvårigheterna bortföll, stora varumängder skulle införas för kompletterande av de under krigsåren starkt decimerade varulagren. Mera anmärkningsvärt är däremot, att den stora varuimporten fortgått jämväl under den hittills tilländalupna delen av detta år. Sålunda har under årets första fyra månader den debiterade tulluppbörden uppgått till 50.9 miljoner kronor, medan för hela året 1920 i riksstaten beräknats allenast 70 miljoner kronor.

Givetvis är det med hänsyn till tidsförhållandena ytterst vanskligt att nu, så långt i förväg, göra någon ens närmelsevis tillförlitlig uppskattning av de för 1921 påräkneliga inkomsterna av tullmedel. Vissa tecken tyda emellertid på, att varuimporten ännu under en ganska avsevärd tid framåt kommer att rätt väsentligt överstiga den, som under tiden närmast före världskriget ansågs såsom normal. I statskontorets skrivelse med inkomstberäkning för år 1921, vilken såsom bilaga fogats till årets statsverksproposition, påpekas, att man, därest normala förhållanden under de senaste åren och allt fortfarande varit rådande, borde hava kunnat för år 1921 räkna med en tullinkomst av omkring 90 miljoner kronor. Vid sådant förhållande och då tulluppbörden under tiden juni 1919—april 1920 oavbrutet varje månad så när som på december överstigit 10 miljoner kronor och under detta års fyra första månader icke visat någon tendens till minskning utan snarare, för månad räknat, hållit sig vid högre siffror än under de sista sju månaderna av fjolåret, torde det med en viss grad av sannolikhet kunna antagas, att tullinkomsterna under år 1921, därest icke en alldeles oförutsedd vändning inträffar, icke komma att understiga 105 miljoner kronor. Jag anser mig sålunda — ehuru med stor tvekan — böra tillstyrka, att den i riksstatsförslaget för år 1921 upptagna inkomsten av tullmedel, 95 miljoner kronor, nu må ökas med 10 miljoner kronor.

I sistnämnda belopp har jag likväl ansett böra inräknas jämväl den ökning i tullinkomsterna, som föranledes av de av riksdagen beslutade höjningarna av tullsatserna å arrak och rom. Då denna ökning emellertid motsvaras av den minskning å inkomstsidan, som förorsakas

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 7 saml. 38 häft. (Nr 46.) 5

av uteslutandet av inkomstitteln punschskatt, blir för täckande av den förut omförmälda budgetbristen i själva verket genom tullmedlens höjning disponibelt endast ett belopp av 8.5 miljoner kronor.»

I anslutning härtill hava i det i propositionen nr 437 ingående förslaget till ändringar i inkomstberäkningen tullmedlen upptagits till 105,000,000 kronor.

Debiterade tullmedel för tiden januari—april 1919 utgjorde 18,939,065 kronor 39 öre.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som ansett de för de fyra första månaderna av innevarande år ovan anförda siffrorna giva gott stöd för en ytterligare höjning med åtminstone 5 millioner kronor utöver vad i propositionen nr 437 föreslagits, hemställer,

att tullmedlen må för år 1921 beräknas
till kronor 110,000,000.

8:o.

Sockerskatten.

Statskontoret har angående sockerskatten, med erinran att den i *Statskontoret*. budgeten inginge med det debiterade beloppet efter avdrag av avkortningar, i sin förutnämnda skrivelse den 13 december 1919 anfört följande: »Enligt den av 1905 års lagtima riksdag antagna beskattningen av socker skulle för allt socker, som efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas tull enligt tulltaxan. 1908 års riksdag höjde emellertid skattesatsen för åren 1909—1911 till 15 öre, för år 1912 till 15½ öre och för tiden därefter till 16 öre för kilogram. Från denna höjning undantogs dock det socker, som tillverkades vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt vid den under anläggning varande råsockerfabriken på Öland, för vilket sockerskatten fortfarande intill 1913 års utgång skulle utgå med det gamla beloppet eller 13 öre per kilogram. 1913 års riksdag medgav de förenämnda råsockerfabrikerna ytterligare lindring i sockerskatten och fastställde skattebeloppet för socker från dessa fabriker för tiden intill 1918 års utgång till 12 öre för kilogram. För det socker, som vid mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolags råsockerfabriker i Östergötland och Västergötland samt på Öland tillverkas av betor, odlade annorstädes än i Skåne, Halland och Blekinge samt på Gottland, och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från sanma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utgår skatten under tiden till 1921 års utgång med 12 öre för varje kilogram enligt k. förordningen den 16 maj 1918 (Svensk författningssamling nr 362).

Enligt verkställda beräkningar utgjorde den årliga sockerkonsumtionen i riket:

år 1901—1902	råsocker	106,004	ton
» 1902—1903	»	107,681	»
» 1903—1904	»	110,824	»
» 1904—1905	»	108,530	»
» 1905—1906	»	118,494	»

år	1907	raffinad	117,525 ton
»	1908	»	116,686 »
»	1909	»	99,726 »
»	1910	»	116,826 »
»	1911	»	124,592 »
»	1912	»	126,504 »
»	1913	»	130,307 »
»	1914	»	135,984 »
»	1915	»	151,719 »
»	1916	»	131,548 »
»	1917	»	105,406 »
»	1918	»	105,273 »
eller för femårsperioden 1914—1918 i medeltal ...				125,986 »

Skatten var i 1913 och 1914 årens riksstat uppförd med ett belopp av 20,000,000 kronor. På grund av stegring i konsumtionen, vilken i sin mån ansågs främjas av den genom nådiga kungörelsen den 12 september 1913 (Svensk författningssamling nr 216) gjorda nedsättning i tullen för socker, beslöt 1914 års senare riksdag i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition skattens upptagande i 1915 års riksstat med ett till 21,500,000 kronor förhöjt belopp, vilket belopp höjdes i 1916 års riksstat till 22,000,000 kronor och i 1917 års riksstat till 24,000,000 kronor, för att i 1918 och 1919 årens riksstat nedsättas till resp. 21,000,000 kronor och 15,600,000 kronor. I 1920 års riksstat är skatten uppförd med oförändrat belopp.

Under januari—november innevarande år hava till fritt bruk utlämnats 137,067 ton. Om under innevarande månad utlämnas lika mycket som under november månad eller 17,402 ton, skulle sammanlagda kvantiten av till fritt bruk under år 1919 utlämnat socker uppgå till 154,469 ton.

Den i länen debiterade skatten har, enligt meddelande från kontrollstyrelsen, intill nästlidna månads slut utgjort 16,655,505 kronor. Förutsatt att under innevarande månad skatten skulle debiteras med lika stort belopp som under november månad eller 2,749,999 kronor, skulle årets uppbörd kunna beräknas till 19,405,504 kronor.

Genom tullverket har, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, under januari—november månader innevarande år debiterats sockerskatt med 1,093,582 kronor. Om motsvarande uppbörd under innevarande månad blir lika stor som i medeltal under årets föregående månader eller 99,417 kronor, kommer den genom tullverket debiterade socker-

skatten för hela året att uppgå till 1,192,999 kronor. Lägges detta belopp till det ovan anförda, finner man, att totaluppbörden å ifrågasvarande skatttitel kan för innevarande år beräknas till 20,598,503 kronor.»

Från kontrollstyrelsen hade statskontoret erhållit följande den 5 december 1919 dagtecknade promemoria rörande den sockerskatt, som kunde beräknas för vartdera av åren 1919, 1920 och 1921:

»Under år 1919 uppgår den intill den 1 december debiterade sockerskatten till 16,655,000 kronor. För december torde man med säkerhet kunna beräkna minst lika stort skattebelopp som under november eller 2,749,000 kronor och skulle sålunda skatten för hela året 1919 med säkerhet komma att uppgå till 19,404,000 kronor.

För år 1919 hade beräknats en skatt av 15.6 miljoner kronor. Att den nu visar sig bliva betydligt större, beror delvis därpå, att sirapstillverkningen i stället för att, som beräknats, förbruka 8 miljoner kilogram råsocker endast förbrukat omkring 2.5 miljoner kilogram. Även har tillämpningen av nödfallsraffinering medfört, att utbytet av raffinad ur råsockret blivit högre än som beräknats.

Den 1 december 1919 fanns på lager vid samtliga fabriker tillsammans 100 miljoner (rundat tal) kilogram socker beräknat såsom råsocker.

På grund av den utökade arealen och då kampanjen synes komma att räcka något längre än förra året, torde tillverkningen av nytt råsocker under återstående delen av kampanjen kunna beräknas komma att uppgå till 20 miljoner kilogram (18 miljoner 1917, 16 miljoner 1918). Detta torde i det närmaste täcka konsumtionen under december 1919.

Lagerbehållningen den 1 januari 1920 torde sålunda bliva densamma som den 1 december 1919 eller 100 miljoner kilogram beräknat som råsocker. Härav torde 6 miljoner (6 miljoner kilogram 1917—1918) kilogram reserveras för sirapstillverkning.

Den 1 januari 1920 återstå sålunda för täckande av konsumtionen 1920 $100 - 6 = 94$ miljoner kilogram råsocker, motsvarande 84.6 miljoner kilogram raffinad.

Socker av 1920 års skörd blir ej tillgängligt förrän i november samma år och torde konsumtionen under december 1920, som beräknas till 18 miljoner kilogram raffinad, komma att uttagas därav.

Totala konsumtionen av inhemskt socker beräknas till $84.6 + 18 = 102.6$ miljoner kilogram.

Därav inbringa	92	miljoner kilogram (å 16 öre)...	kronor	14,720,000
»	»	10.6	»	» (å 12 öre)...
				1,272,000
			Summa kronor	15,992,000.

Sockerskatten för 1920 kan sålunda under angivna förutsättningar beräknas till i rundat tal 16 miljoner kronor.

Får sockerfabrikationen arbeta under samma betingelser som i år, torde utsikter finnas för att arealen nästa år ökas och bör därför en beräkning av sockerskatten för år 1921 till 18 miljoner kronor kunna anses befogad.»

*Statsverks-
propositionen.*

I enlighet med kontrollstyrelsens av statskontoret biträdda förslag i avseende på skatten för inhemskt socker och med beräkning av den genom tullverket debiterade skatten till 1,000,000 kronor har i statsverkspropositionen titeln upptagits med 19,000,000 kronor.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har inhämtat, att sockerskatt under år 1919 debiterats med 19,170,183 kronor 69 öre och influtit med 16,287,373 kronor 13 öre, under januari—april månader 1920 debiterats med 9,185,031 kronor 71 öre och inbetalts med 8,957,637 kronor 45 öre samt under samma tid 1919 debiterats med 4,402,951 kronor 32 öre och inbetalts med 4,958,753 kronor 86 öre.

Utskottet får hemställa,

att sockerskatten må för år 1921 beräknas till..... kronor 19,000,000.

9:o.

Tobaksskatten.

Statskontoret.

Tobaksskatten är i 1920 års riksstat upptagen till 30,000,000 kronor.

För månaderna november och december 1918 samt januari—oktober 1919 har nu ifrågavarande skatt, enligt vad statskontoret i sin skrivelse den 13 december 1919 meddelat, influtit med ett belopp av 42,973,347 kronor.

Rörande statens inkomst av tobaksmonopolet för år 1921 har statskontoret åberopat en till statskontoret från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet överlämnad promemoria, i vilken anförts:

»Statsverkets inkomst av tobakshanteringen under år 1919 torde komma att uppgå till:

Inbetald tobaksskatt för december 1918	kronor	3,171,000: —
» » » januari—oktober 1919 ...	»	36,569,000: —
Uppskattad » » november 1919	»	3,800,000: —
		<hr/>
	kronor	43,540,000: —.
Utdelning å stamaktier i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet för verksamhetsåret 1918, ut- betald den 20 maj 1919	kronor	7,685,000: —
Tull för oarbetad tobak för år 1919 cirka	»	5,100,000: —
» » arbetad » » » » »	»	2,100,000: —
		<hr/>
	kronor	14,885,000: —.

Med all sannolikhet torde kunna förutsägas, att dessa höga belopp icke kunna beräknas inflyta under år 1921, enär innevarande års exceptionellt stora ökning till stor del beror dels på onormalt stor förbrukning och dels på den ökning av priskurantpriset, som de genom kriget framkallade höga råvarupriserna och arbetslönerna nödvändiggjort. Den totalomsättning av tobaksvaror inom landet, varå skatt utgår, utgjorde:

1916	kronor	66,000,000: —
1917	»	84,000,000: —
1918	»	136,000,000: —

och torde motsvarande belopp för år 1919 uppgå till omkring 185,000,000 kronor.

En nedgång i denna stora förbrukningsökning har redan börjat.»

Till belysning härav är härefter i promemorian intagen en tabell, utvisande den upplupna skatten för månad under åren 1918 och 1919 med undantag av november och december sistnämnda år, vilken tabell, fullständigad med uppgifter för sistnämnda bägge månader, återfinnes här nedan i utskottets yttrande.

Härefter heter det i promemorian:

»Med hänsyn till sålunda förmodad nedgång beroende såväl av en minskad kvantitativ förbrukning som av en övergång till billigare märken, torde genomsnittliga skattebeloppen per månad under år 1921 ej kunna beräknas högre än till 2,800,000 kronor.

Utgående härifrån torde statsverkets inkomst av tobakshanteringen för år 1921 kunna beräknas uppgå till:

Tobaksskatt.....	kronor	33,600,000:—	
22 procent utdelning å stamaktie- kapitalet	»	6,380,000:—	39,980,000:—
Tull för oarbetad tobak	kronor	5,000,000:—	
» » arbetad »	»	2,000,000:—	7,000,000:—

Härtill kommer ett obetydligt belopp i tullavgift för resandes import av tobaksvaror.»

I enlighet med förestående uppskattning har statskontoret i förslagstabellen upptagit tobaksskatten till 33,600,000 kronor.

*Statsverks-
propositionen.*

Med enahanda belopp ingår titeln jämväl i statsverkspropositionens förslag till riksstat för år 1921.

Utskottet.
Prop. 437.

Sedermera har vid angivandet av förut omnämnda proposition nr 437 chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Vad sedan angår inkomstiteln »*Tobaksskatt*», beräknades densamma i riksstaten för år 1919 till 19,500,000 kronor men inflöt, enligt av statsbokföringskommittén lämnad uppgift, för samma år med 43,495,993 kronor 3 öre, vadan alltså å ifrågavarande titel för nämnda år uppkommit en merinkomst av icke mindre än 23,995,993 kronor 3 öre.

För innevarande år har sagda inkomstitel beräknats till 30,000,000 kronor, men har, enligt vad från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet inhämtats, under årets fyra första månader influtit med omkring 14.5 miljoner kronor. Skulle å samma inkomstitel komma att under årets återstående åtta månader inflyta proportionsvis lika mycket, skulle alltså den sammanlagda uppbörden å titeln i fråga för innevarande år komma att belöpa sig till i runt tal 43.5 miljoner kronor.

Emellertid finnas vissa tecken, som tyda på, att den betydande stegring i tobakskonsumtionen inom landet, som uppstod under kristiden, är stadd på återgång; och torde med hänsyn härtill försiktigheten bjuda, att man för innevarande år räknar med en något lägre inkomstsiffra än den sist angivna. Det högsta belopp, varmed inkomstiteln ifråga med hänsyn till dess fallande tendens torde kunna upptagas i riksstaten för år 1921, anser jag för den skull vara 38.6 miljoner kronor.

Jag föreslår alltså, att den i statsverkspropositionen upptagna inkomsten av tobaksskatt, 33.6 miljoner kronor, ökas med 5 miljoner kronor.»

I det i propositionen nr 437 ingående förslaget till ändringar i inkomstberäkningen har alltså ifrågavarande inkomstitel beräknats till 38,600,000 kronor.

Av styrelse- och revisionsberättelsen över aktiebolaget svenska tobaksmonopolets verksamhet år 1919 framgår, att det för samma år belöpande skattebeloppet utgjort 44,080,711 kronor 80 öre, samt att till statskontoret under år 1919 inbetalts:

för december 1918.....	kronor	3,170,972: 87
» januari—november 1919	»	40,325,009: 33
		<hr/>
	kronor	43,495,982: 20.

Enligt vad utskottet därjämte inhämtat från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet har i tobaksskatt till riksbanken under år 1920 inlevererats 18,286,648 kronor 91 öre, därav 3,755,702 kronor 47 öre utgjorde för december 1919 upplupen skatt och återstoden, 14,530,946 kronor 44 öre, för tiden januari—april 1920 upplupen skatt.

Följande tabell utvisar hela den upplupna skatten för åren 1918 och 1919, fördelad på de olika månaderna:

		1918	1919
Januari.....	kronor	1,788,343: 46	3,203,622: 08
Februari.....	»	1,933,364: 86	3,094,153: 79
Mars.....	»	2,116,963: 39	3,117,105: 25
April.....	»	2,260,207: 64	3,201,951: 26
Maj.....	»	2,533,324: 91	3,311,797: 12
Juni.....	»	2,319,352: 71	3,617,368: 34
Juli.....	»	2,522,255: 99	4,163,366: 76
Augusti.....	»	2,667,652: 76	4,153,778: 95
September.....	»	2,769,346: 94	4,551,616: 56
Oktober.....	»	2,780,224: 01	4,153,954: 43
November.....	»	3,233,660: 93	3,756,294: 79
December.....	»	3,170,972: 87	3,755,702: 47
	Summa kronor	30,095,670: 47	44,080,711: 80

Med stöd av sålunda meddelade siffror har bevillningsutskottet kommit till den uppfattningen, att även med iakttagande av den försiktighet, som t. f. departementschefen anbefallt med hänsyn till förefintliga tecken till minskad stegring i tobakskonsumtionen, beloppet av denna inkomsttitel kan beräknas något högre än Kungl. Maj:t i propositionen nr 437 föreslagit. I anslutning härtill hemställer bevillningsutskottet,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen måtte, med avslag å herr Modigs ovan under punkt 1:o omförmälda motion, I:315, i vad densamma avser höjning av de för tobaksskatten bestämda skattesatserna, beräkna tobaksskatten för år 1921 till kronor 40,000,000.

10:o.

Brännvinstillverkningskatt.

Statskontoret. Statskontoret har meddelat, att brännvinstillverkningen i riket utgjort:

år 1914	liter	38,791,008
» 1915	»	26,997,834
» 1916	»	28,820,574
» 1917	»	9,417,993
» 1918	»	12,060,776

eller i medeltal för dessa fem år 23,217,637 liter.

Beträffande tillverkningskatten har statskontoret meddelat följande översikt för femårsperioden 1914—1918:

	Influten skatt	Avkortningar och restitutioner	Statsverket behållet
år 1914	22,203,575	1,468,781	20,734,794
» 1915	23,563,565	1,396,822	22,166,743
» 1916	18,804,589	1,474,228	17,330,361
» 1917	4,285,551	1,174,332	3,111,219
» 1918	4,194,822	913,720	3,281,102

Enligt en statskontoret tillhandakommen promemoria har kontrollstyrelsen beräknat brännvinstillverkningskatten år 1919 till 5,500,000 kronor, år 1920 till 13,000,000 kronor, beräknat efter en konsumtion av 20 miljoner liter beskattat brännvin, samt år 1921 till 15,000,000 kronor.

Statsverkspropositionen. Med sistnämnda belopp 15,000,000 kronor har denna skattetitel ingått i förslaget till riksstat för år 1921.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat har brännvinstillverkningen uppgått till under år 1919 23,862,287.8 liter samt under januari—april 1920 12,523,355.9 liter.

Utskottet.

Enligt av utskottet likaledes från kontrollstyrelsen inhämtade upplysningar har brännvinstillverkningsskatten tillfört statsverket netto under år 1919 5,943,020 kronor 34 öre och under månaderna januari—april 1920 brutto 6,329,610 kronor 98 öre. För samma månader 1919 utgjorde brännvinstillverkningsskatten 2,093,480 kronor 20 öre. Utskottet hemställer,

att brännvinstillverkningsskatten må för år 1921 beräknas till kronor 15,000,000.

11:o.

Rusdrycksförsäljningsmedel.

Statskontoret har, med erinran att brännvinsförsäljningsmedlen enligt den lydelse 25 § i gällande förordning angående försäljning av brännvin erhållit genom förordningen den 18 juli 1913 numera tillfalla statsverket samt att de med ett belopp av 12,000,000 kronor upptagits i 1920 års riksstat bland »egentliga statsinkomster», under avdelningen »tullar och acciser», vidare meddelat, att brännvinsförsäljningsmedlen för nedannämnda år uppgått till följande belopp:

Statskontoret.

år 1910	kronor 16,831,708
» 1911	» 19,051,380
» 1912	» 19,426,838
» 1913	» 19,379,662

eller i medeltal för dessa fyra år 18,672,397 kronor.

Åren 1915, 1916, 1917 och 1918 utgjorde den behållna inkomsten av denna titel respektive 17,012,176, 18,301,733, 14,249,766 och 8,228,079 kronor.

I en statskontoret tillhandakommen P. M. den 5 december 1919 angående beräkning av rusdrycksförsäljningsmedlen i 1921 års riksstat har kontrollstyrelsen anfört:

»Uti 1919 års riksstat beräknades rusdrycksförsäljningsmedlen till 6,000,000 kronor och i 1920 års riksstat till 12,000,000 kronor.

Brännvinsförsäljningsbolagens vinst av verksamheten under år 1918, vilken vinst inflöt till statsverket under år 1919, uppgick till 12,171,796 kronor 87 öre. Huru avkastningen av verksamheten under år 1919 kommer att utfalla, kan ännu icke exakt uppgivas. Kontrollstyrelsen har emellertid från bolagen infortrat preliminära uppgifter om de be-
lopp, till vilka vinsten under år 1919 kan beräknas uppgå, sedan veder-
börliga reservationer till skatt ägt rum, och giva dessa uppgifter vid
handen, att vinsten torde komma att uppgå till minst 27,000,000 kronor.

Då under senare hälften av år 1919 betydande prisreduceringar å
spritdrycker och viner ägt rum, torde, även om omsättningen av dessa
drycker under år 1920 kommer att ökas, försiktigheten bjuda, att vinsten
av verksamheten under år 1920 beräknas bliva något mindre än under
år 1919.

På grund härav anser kontrollstyrelsen, att rusdrycksförsäljnings-
medlen i 1921 års stat böra beräknas till 20,000,000 kronor.»

*Statsverks-
propositionen*

I överensstämmelse med vad kontrollstyrelsen sålunda föreslagit,
vartill statskontoret uttalat sin anslutning, hava rusdrycksförsäljnings-
medlen upptagits i förslaget till riksstat för år 1921 till 20,000,000 kronor.

Utskottet.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat hava bränn-
vinsförsäljningsmedlen uppgått till

för år 1919	kronor 28,942,700: 86
» » 1918	» 11,979,102: 87

Utskottet hemställer,

att rusdrycksförsäljningsmedlen må för år 1921
beräknas till kronor 20,000,000.

12:o.

Maltskatten.

Under femårsperioden 1914—1918 har statsverket av denna skatte- *Stat skkontoret.* titel haft följande behållna inkomst:

år 1914.....	kronor	5,473,469
» 1915.....	»	5,469,331
» 1916.....	»	5,843,562
» 1917.....	»	3,086,185
» 1918.....	»	747,071

Statskontoret, som meddelat ovanstående siffror och beräknat 1919 års uppbörd av maltskatt till 3,111,207 kronor, har vidare i sin skrivelse den 13 december 1919 andragit:

»Det enligt 8 § 1 mom. i Eders Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker den 7 augusti 1907, sådan samma paragraf lyder enligt nådiga förordningen den 20 augusti 1909, restituerade skattebeloppet kan enligt erfarenheten från föregående år antagas uppgå till omkring 12 procent. Om i enlighet härmed från ovannämnda 3,111,207 kronor drages restitutionssumman 373,345 kronor, uppkommer det belopp av 2,737,862 kronor, vartill maltskatten kan beräknas uppgå för år 1919.

Kontrollstyrelsen har sålunda beräknat inkomsten av denna skatt:

år 1919	kronor	2,800,000
» 1920	»	5,000,000
» 1921	»	6,000,000

därvid för år 1920 beräknats omkring normal tillverkning.»

I överensstämmelse med vad statskontoret i anslutning härtill föreslagit har ifrågavarande titel av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat *Statsverks-* för år 1921 uppförts med 6,000,000 kronor. *propositionen.*

Utskottet har inhämtat, att maltskatten inbragt netto under år 1919 3,016,904 kronor 44 öre och under januari—april 1920 brutto 1,494,743 kronor 29 öre. *Utskottet.*

Utskottet hemställer,

att maltskatten må för år 1921 beräknas
till kronor 6,000,000.

13:o.

*Statskontoret.***Punschskatten.***Statsverks-
propositionen.*

Statskontoret har, i likhet med kontrollstyrelsen, för år 1921 beräknat punschskatten, vilken utgår såsom stämpelavgift med 60 öre för varje till försäljning utlämnad liter, efter en antagen förbrukning av 2,500,000 liter, till 1,500,000 kronor.

Utskottet.

Med sistnämnda belopp, 1,500,000 kronor, har denna inkomsttitel även upptagits i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom proposition nr 136 förelagt riksdagen förslag till förordning om punschskatt, vilket förslag innefattade, att stämpelbeläggingsförfarandet skulle avskaffas och ersättas med en skatt, vilken — beräknad, liksom stämpelavgiften, efter 60 öre för liter — skulle upptagas vid utminuterung och utskänkning av punsch samt utminuterung av arrak och rom. Den föreslagna förordningen var avsedd att träda i kraft den 1 januari 1921. Bevillningsutskottet har i betänkande nr 39 yttrat sig i anledning av sistnämnda proposition och därvid, med avstyrkande av bifall till det av Kungl. Maj:t framlagda författningsförslaget, i stället förordat en höjning av tullsatserna för arrak såsom den viktigaste beståndsdel vid punschstillverkningen samt rom, därvid höjningen så beräknats, att densamma skulle motsvara den nuvarande punschstämpeln. Numera har riksdagen (skrivelse nr 320) bifallit vad utskottet sålunda hemställt, varefter Kungl. Maj:t i propositionen nr 437 föreslagit, att riksdagen måtte utesluta ifrågavarande inkomsttitel. I överensstämmelse härmed bortfaller ur utskottets förevarande förslag till beräkning av bevillningarna inkomsttiteln punschskatt.

14:o.

Omsättningsskatt och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Under åberopande av vad utskottet ovan under punkt 1:o anfört och föreslagit beträffande en omsättnings- och en utskänkningsskatt å spritdrycker, hemställer utskottet,

A) att riksdagen måtte, i anledning av motionerna I: 314 av herrar Björnsson och Örne samt II: 460 av herr Röing, antaga följande

Förslag

till

förordning angående dels en omsättnings- dels en utskänkningsskatt å spritdrycker.

Häri genom förordnas som följer:

Omsättningsskatt.

1 §.

För spritdrycker, som försäljas här i riket, skall, i den utsträckning här nedan sägs, till staten erläggas en avgift, benämnd omsättningsskatt.

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid rusdrycksförsäljningsbolagens inköp av spritdrycker och utgår med 25 procent av det belopp, för vilket bolagen inköpa sådana drycker.

Rusdrycksförsäljningsbolagen äga att efter grunder, som av kontrollstyrelsen fastställas, vid försäljningen av spritdryckerna göra sig betäckta för omsättningsskatten.

3 §.

I fråga om omsättningsskattens inlevererande till statsverket skall följande gälla:

Då rusdrycksförsäljningsbolags inköp av spritdrycker sker genom den av kontrollstyrelsen tillsatta pris- och inköpsnämnden, skall bolaget vid spritdryckernas likviderande till omförmälda nämnd erlægga å köpeskillingen belöpande omsättningsskatt.

Vid inköp av spritdrycker annorledes än genom berörda nämnd skall rusdrycksförsäljningsbolag senast den femtonde dagen i månaden näst efter den, under vilken inköpet ägt rum, till nämnden avlämna av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt uppgift rörande köpeskillingen, däri inberäknad tull- och fraktkostnad, ävensom erlægga därå belöpande omsättningsskatt.

Pris- och inköpsnämnden åligger att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken insätta under nästföregående månad influtna omsättningsskattebelopp.

Utskänkningsskatt.

4 §.

För spritdrycker, vilka utskänkas, skall upptagas en särskild avgift, benämnd utskänkningsskatt.

5 §.

Utskänkningsskatt utgår med 2 kronor för varje liter.

6 §.

Utskänkningsskatten upptages vid utskänkningen, dock att, där rusdrycksförsäljningsbolag till annan överlåtit rättighet till utskänkning, skatten skall erläggas vid dennes inköp av spritdrycker för rörelsen, såsom om utskänkningen då ägde rum.

7 §.

För utskänkningsskatt ansvarar vederbörande rusdrycksförsäljningsbolag.

8 §.

Rusdrycksförsäljningsbolag åligger

dels att senast den femtonde dagen i varje månad å statsverkets giroräkning i riksbanken insätta utskänknings-skatt för den myckenhet spritdrycker, som från bolaget under nästföregående månad utskänkts eller försålts till den, till vilken bolaget upplåtit utskänkingsrättighet,

dels ock att senast den tjugonde dagen i varje månad till kontrollstyrelsen avlämna — jämte bevis om berörda insättning — av bolagets styrelse på heder och samvete bestyrkt, specificerad uppgift rörande omfattningen av berörda utskänkning och försäljning.

9 §.

Kontrollstyrelsen äger meddela närmare föreskrifter och anvisningar rörande sättet för utskänknings-skattens uppbärande och redovisande.

Gemensamma bestämmelser.

10 §.

Kontrollstyrelsen åligger att före utgången av varje månad till statskontoret avlämna uppgift å de under nästföregående månad influtna omsättnings- och utskänknings-skattemedel.

11 §.

1 mom. Den, som i uppgift, varom i 3 § sägs, upptager lägre köpeskilling än den verkliga, så ock den, som i uppgift, varom i 8 § förmåles, upptager mindre myckenhet än som försålts, straffes med böter från och med ettusen till och med tiotusen kronor eller med fängelse. Den skyldige vare tillika pliktig att erlægga felande omsättnings- eller utskänknings-skatt.

2 mom. Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift, som i 3 § omförmåles, eller avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 8 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften

eller beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där omsättningsskatt ej inom stadgad tid av rusdrycksförsäljningsbolag inbetalas, må sådan skatt utmätas med 20 procent av det belopp, varå kontrollstyrelsen på grund av verkställd undersökning fastställer skatt hava bort erläggas. Likaledes må, där stadgad insättning av utskänkningsskatt ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken skatten utgått, blivit försäld, sådan skatt utmätas till ett belopp motsvarande 6 kronor för varje liter av den myckenhet spritdrycker, som kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer hava försålts.

12 §.

Förseelse mot föreskrifterna i denna förordning åtalas vid allmän domstol.

Böter och viten, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1920 samt gäller intill utgången av år 1921.

Härvid skall dock iakttagas:

Den, till vilken rusdrycksförsäljningsbolag överlåtit rättighet till utskänkning av spritdrycker, är skyldig att erlægga utskänkningsskatt för sitt lager av dylika drycker vid tiden för förordningens ikraftträdande; och åligger det honom att *dels* samma dag förordningen träder i kraft till vederbörande rusdrycksförsäljningsbolag avlämna på heder och samvete avgiven, specificerad uppgift angående berörda lager, *dels ock* före den 15 juli 1920 erlægga därå belöpande utskänkningsskatt till bolaget, som har att senast den 15 i nästpåföljande månad uti den i 8 § angivna ordning inleverera skatten till statsverket. Upptager någon mot bättre vetande i uppgift, varom nu är sagt,

mindre myckenhet än han vid tiden för förordningens ikraftträdande innehar, eller underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift eller erlagga stadgad utskänknings-skatt för sitt lager av spritdrycker vid tiden för förordningens ikraftträdande, vare i tillämpliga delar lag som i 11 § för motsvarande fall sägs.

Här avsedd innehavare av utskänkingsrättighet, vilken vid utgången av förordningens giltighetstid innehar lager av spritdrycker, äger, därest han nästa helgfria dag till vederbörande rusdrycksförsäljningsbolag angående berörda lager avlämnar sådan uppgift, varom ovan sagts, att återbekomma därför erlagd utskänknings-skatt. Upptager någon mot bättre vetande i oförmälda uppgift större myckenhet, än han vid tiden för utgången av förordningens giltighetstid innehade, straffes som i 11 §. 1 mom. första punkten sägs.

B) att riksdagen ville, vid bifall till vad under A) hemställts, för sin del besluta, att, utan hinder av stadgandet i sista stycket av 1 § i gällande förordning angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, de genom de sålunda beslutade skatterna inflytande medlen icke skola läggas till nämnda fond;

C) att riksdagen måtte bland inkomsterna å 1921 års riksstat uppföra omsättningsskatt och utskänkings-skatt å spritdrycker, *bevillning*, med kronor 41,000,000.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1921 liksom i propositionen nr 437 äro bevillningarna — utom postbevillningen — tillika med *mantalspenningar* och *prästerskapets till statsverket indragna tionde* uppförda under rubrikerna »A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter.» Under förutsättning ej mindre att riksdagen godkänner bevillningsutskottets här ovan intagna förslag än även att mantalspenningar och prästerskapets tionde i riksstaten uppföras med av Kungl. Maj:t föreslagna belopp, resp. 900,000 och 2,176,140 kronor, komma inkomst-

titlarna under nämnda rubrik »Skatter» i den av riksdagen beslutade riksstaten att uppföras med följande belopp:

		Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1.	Mantalspenningar	900,000
2.	Prästerskapets till statsverket indragna tionde	2,176,140
3.	Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:	
a.	Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> :	
α.	Skatt å inkomst- och förmögenhet	233,000,000
β.	B-skatt å aktiebolag m. fl.	5,000,000
		238,000,000
b.	Bevillning av fast egendom samt av inkomst, <i>bevillning</i>	4,600,000
c.	Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	200,000
d.	Stämpelmedel, <i>bevillning</i>	55,000,000
e.	Lastpenningar, <i>bevillning</i>	800,000
f.	Byggnadsskatt, <i>bevillning</i>	6,500,000
		305,100,000
4.	Tullar och acciser:	
a.	Tullmedel, <i>bevillning</i>	110,000,000
b.	Sockerskatt, <i>bevillning</i>	19,000,000
c.	Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	40,000,000
d.	Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i>	15,000,000
e.	Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>bevillning</i>	20,000,000
f.	Maltskatt, <i>bevillning</i>	6,000,000
		41,000,000
g.	Omsättningskatt och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	41,000,000
		251,000,000
		559,176,140

15:o.

Postmedlen.

Utskottet tillåter sig till en början erinra om följande.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 januari 1920 vid föredragning av finansplan för statsregleringen vid innevarande års riksdag framhöll föredragande departementschefen, att han på angivna skäl icke funnit sig kunna godtaga det resultat, vartill generalpoststyrelsen kommit vid sin beräkning av postverkets inkomster och utgifter under år 1921, och att han ansåge, att postverket med de förutsättningar i fråga om taxor, på vilka generalpoststyrelsen byggt, i själva verket icke kunde väntas giva något överskott för samma år.

Med anledning härav föranstaltade departementschefen om utredning beträffande höjning av vissa postavgifter. Sedan denna utredning slutförts förelade Kungl. Maj:ts riksdagen (prop. nr 256) förslag angående tillfällig höjning av postavgifterna m. m. I enlighet med bevillningsutskottets i anledning av propositionen gjorda hemställan (bet. nr 35) har riksdagen numera (skrivelse nr 317) bifallit nämnda proposition.

Postverkets bruttoinkomster, vilka i statsverkspropositionen beräknats till 80,800,000 kronor, hava i propositionen nr 437 upptagits till allenast 78,200,000 kronor.

Enligt från generalpoststyrelsen meddelad upplysning utvisar postverkets huvudbok för år 1919

inkomster	kronor	55,471,799: 64
utgifter	»	54,423,799: 88
	överskott kronor	1,047,999: 76.

Bevillningsutskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts sistnämnda beräkning av förevarande inkomstitel, hemställer följaktligen,

att postverkets bruttoinkomster må för år 1921 beräknas till kronor 78,200,000.

Stockholm den 15 juni 1920.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservationer:

av herr *Rosén*, som anført:

På de i herr Modigs motion angivna skälen finner jag mig icke kunna tillstyrka utskottets förslag att fylla budgetbristen med nya spritdrycksskatter. Då jag ej heller kan godkänna Kungl. Maj:ts förslag att med lånemedel åvägabringa statsreglering, återstår intet annat än den i herr Modigs motion lämnade anvisningen. Jag finner mig så mycket hellre kunna ansluta mig till detta förslag, som de i sagda motion givna anvisningarna synas mig vara de under nuvarande förhållanden lämpligaste.

Beträffande tilläggsstaten för år 1920 torde genom en tillämpning av den ifrågasatta höjningen av tobaksskatten från 1 juli 1920 ernås en ny inkomst av i runt tal 7,000,000 kronor. Till fyllande av återstående brist, 13,000,000 kronor, läser kassaförslagsfondens medel kunna anlitas.

I fråga om staten för år 1921 kan vid bifall till motionen påräknas av tobaksskattemedel 15,000,000 kronor, och 26,000,000 kronor kunna erhållas genom höjning av inkomstskatteprocenten från 175 till 195. Den högre procenten lämnar en inkomst av något över 26,600,000 kronor. Avrundas detta belopp till 26,000,000 kronor, är därmed behovet för år 1921, 41,000,000 kronor, fyllt.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får jag alltså hemställa:

vid 1:o A)
att — — — åtgärd;

B) att riksdagen måtte på så sätt bifalla herr Modigs motion I: 315, i vad densamma avser höjning av skatteprocenten, att inkomst- och förmögenhets skatten skall för år 1921 utgå med 195 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhets skatt stadgade grundbelopp; samt

C) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1921 beräknas på följande sätt:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, *bevillning*:

- a) Skatt å inkomst och förmögenhet kr. 259,000,000
- β) B-skatt å aktiebolag
m. fl. » 5,000,000 kr. 264,000,000.

vid 9:o

att riksdagen måtte, med bifall till herr Modigs motion, I:315, i vad densamma avser höjning av de för tobaksskatten bestämda skattesatserna, beräkna tobaksskatten för år 1921 till..... kronor 55,000,000.

vid 14:o

att riksdagen måtte besluta, att motionerna I:314 av herrar Björnsson och Örne samt II:460 av herr Röing icke skola till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

vid punkt 14:o:

av herr *Björkman*.